25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6833 — 26 ՅՈՒՆԻՍ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 10 ՀԷՄԱԶԻ-ԻԼ-ԱԽԻՐ 1326 — 9 Juillet 1908 — 25me année — № 6833

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՅԱՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Ե. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Գ. ՓՈՂՈՏ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ — 80 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՆ — 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ — 165 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՆ — 80 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ — 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՆ — 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱՒՈՒՐ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌وِلك
ارمنیجه یومیه و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درطه‌یه قلعه‌سی

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Constple, Galata

10 PARAS

ԳՐԱԿԱՆ ԱԼՊՕՄ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ԵՍԱՅԵԱՆ

Տիկին Զապէլ Եսայեան վերջ միակ ճշմարիտ գրագիտուհին է Տիկին Զապէլ Եսայեանը, որ ծնած է Սկիւտարի մէջ։ Երկար տարի մնացած է Բարիզի մէջ։ Իր աղջիկութեան անունն է Օր. Զապէլ Յովհաննէսեան։ Ամուսնացած է Տիգրան էֆ. Եսայեանի հետ, որ կարող նկարիչ մըն է և գրաչէր միանգամայն։ Տիկին Եսայեան, որուն կենդանագիրը չարաճճի աղջիկի մը անուշ ու մեղուշ նայուածքին ցոլքն ունի, փղոսկի մէջ դեռատի ուսանողուհի մըն է կարծես, որ դպրոց կ'երթայ։ Աղուսիկ գլուխ մը, իր կնոջական օրվրիւնային տակ հմայիչ, լեցո՛ւն գրականութիւնով, իմաստասիրութիւնով, գաղափարներով, հոտարներով։ Բարիզի, այդ գեղարուեստական մեծ ասանին մէջ հեղինեակ սառցաւ զարդացաւ, տարաւ կեանքը, առանց կորնչելու իր առիմային յատկանիշը, լեզուն։

Եթէ չենք սխալիր, Տիկին Եսայեան 1895ի առեւնները գրած է մէկ-երկու բառասեղծական կտորներ՝ արձակ ոճով, Զապէլ Յովհաննէսեան ստորագրութեամբ Պարիզի շաբաթաթերթերի մէջ։ Այդ գերթուածներէն մէկը մանաւանդ, «Դիշերը», շատ յաջող է ու զգայնա, և չնորհալիօրէն փափուկ.

«Եկո՛ւր, ո՛վ գիշեր, եկո՛ւր քու սեւ գունոյգներովդ տիեղերքը ծածկէ՝։ Բաւ զովութեանդ մէջ մարէ՝ վերջալոյսին յուսին չուենը, ծածկէ՝ տիեղերքը քու մթութեանդ մէջ։ Սիրող որորոր անձկութեամբ կը սպասեն քեզի՝ քու մթութեանդ մէջ իրենց անուրջները խեղդելու. քու զովութեանդ մէջ քնացուր անոնք երժշտութիւնդ. թող քանի մը ժամ հալին անոնց հոգիները քու սեւաթոյր մթնոլորտիդ մէջ։»

Սիրային արտիւն խոստովանութիւններով ալեցուն այս խօսքերը յատուկն են ու կրկին, և սակայն դարձեալ չեն դադրիր գեղեցիկ ըլլալէ։ Մինչ ինքը, իր սիրոյ պատանին մէջ լուին կը խոկար, Տիգրան էֆ. Եսայեանն ալ միեւնոյն ժամանակ նոյն թերթին մէջ գեղարուեստական ուսումնասիրութիւններով կը պարզէր, «Դիմաքանները և Գոյսոյ կայսերական Թանգարանը» յօդորդական յօդուածներու շարք մը ներկայացնելով։ Եւ այս երկու տարերը իրարու միացան ու դիրք լրացուցին. մէկը արուեստագէտ և նրբազգած, միւսը՝ կին և փափկազգած. ան հպի և նէ՝ սիրս։ Սակայն մօտաւորապէս տարի մը առաջ, փոքրիկ նկար մը տեսայ բարեկամներէս մէկուն քով, որուն վրայ ներկայացուած էին երկու սիրող սրտեր. երիտասարդ նկարիչ մը և իր հոգեհատը. երիտասարդը «Սիրտ» մը կը գծէր, նուիրելու համար դայն իր սիրուհիին։ Հիացայ, վասն զի լեցուն իմաստ մը կար այդ նկարին մէջ։

Կնոջ հոգիին ամէնէն խորունկ և մութին ծալքերը խուզող այս գրագիտուհին ուրբական միաք մըն է։ Ցարտա. հանդէսներու մէջ գրած իր գաղտիկ կատարները իրական համբաւ մը չտեսնցան ներ իրեն։ Բայց միթէ տասի կը դադրի՞ հմայիչ Հայուհի մը ըլլալէ։ Իր «կոտ»էն փախչող կրնա՞ չէ ան, ինչպէս ուրիշ շատ մը խոլրլիկներ. քանի մը տարուան մէջ հայ թերթերուն համար տնային բան արտադրած՝ և իր էն ուժեղ վերլուծական գրուածները դրած է։ Նրբանգ և ճոխ խոհարարութիւններով, Թրթռուն և ներդաշնակ բառերով, յատակ և հոգեկան ժամանումներով, անկեղծ և գիտա զգացումներով գեղեց իրական կեանքէ այնպիսի պատկերներ, տեսարաններ, ժամանումներ, խռովքներ, սիրոյ պայքարներ, կենդանական պչրանքութիւններ, մոլութիւններ, իղձեր, որոնք վիպական նոր էջ մը բացին մեր գրականութեան մէջ։ Իրեւ սիրող սիրա, գրչի գեղարիկ ուժգնութեամբ պատկերացուց խանդը, տերը իրենց բոլոր դրուագներով, ելևէջներով։ Գիտնականի կամ լեզուագէտի միտք մը չունի ան. և ո՛չ ալ Սիպիլին քնարը. գրեթէ ատանաւոր գրել չէ փորձած։ Սակայն հոմար սիրտ մը ունի։ Ամենայն հոմար սիրտ իրով պիտի ծաղի բնապաշտ վեպը, պատկերներու հոգեկան ճշդիւ վերլուծումը։

Արուեստագէտի կին, ինքն ալ արուեստագէտ մըն է։ Ֆլոպերի գէ՛ Մաուպասանը Արուեստին համար ըսուած խօսքը վարկած մը կ'ընդունի միայն ուրիշներուն համար։ Հոգեւին փորած է անոր. կը սիրէ անոր ոսկեդրուագ վառգոյները. իր վէպերը ընդհանրապէս երանգ մը են ամենապարզ և բնական թարերու գեղեցկութեան։ Ֆէմինիզմի իսպէսլը լաւ ըմբռնելով՝ չի խնայեր ճշդիւս վերլուծելէ և մերկապարանոց քնելէ այն կեղծ դիմակները, որոնց ներքեւ թաքնուած են կիներու սրտին այնքան մանրակրկիտ հոգեկան ազդեցութիւնները, քմայքները։ Հոս կը կայանայ իր դերին ըմբռնման արժանիքը։ Հոգիի և որոնի տեսակներով շատ կը նմանի Տիկին ՄՕ Սթալի. անոր պէս վիպական մըն է, sentimentale վիպական մը, բայց ոչ արուեստասեաց մը, վասն զի պէտք է գիտնալ որ այս վերջինը գրեթէ անպատեհութիւն կը սեպնէ արուեստին մէջ։ Կը հաստատեն թէ Տիկին ՄՕ Սթալի պէս գինովցնող և մեղմասոյ խստակցութիւն մը ունի. այնքան անկեղծ և պարզ՝ որուն փորձը տուած է յանախ։ Ո՞վ չէ կարդացած Զիֆվէ-Սարաֆի «Հնդբուս»ը խորագրով յօդուածը, որուն մէջ, յօդուածագիրը կը պատմէ արուեստագէտ ամուսնոյն հետ ըրած նատակով պատմ մը։ Հերքուած մը նոյն իսկ Տիկին Եսայեանին պատմած պատմութիւնն է, որ Յովհաննէս Տէմիկիի գրչէն տեղեակ կ'ոգեւորի, կը խանդավառի և ցոլքեր կ'արձակէ։ Տիկին Եսայեան մէկն է այն գրողներէն, որոնց գրական կարողութիւնները կը թողուն կը գերեն մեզ, կը տանին մեր հոգիները ուրիշ աւելի նուրբ, քնքուշ մարդոցեանի մը մէջ, հոն տեսնել տալու համար գեղեցկատեսիլ ծաղիկներու գեղն ու հրապոյրը։

1903ին տասու աքսնչելի վէպ մը, «Սպասման Սրանը», ուր կը պարզուին եւրոպական հասարակութիւններու մէջ տեղի ունեցող ամէնէն տարօրինակ տարաբնութիւնները։ Գուցէ մեզի համար պակասելու նկատուի այս տեսակ վէպ մը տոմարային կեանքէ առնուած չելլալուն, բայց տասով չի դադրիր ան ընկերական շահեկան հարց մը ըլլալէ։ Տիկին Էվա, հազար տեսակ նեղութիւններով, նիւթական և բարոյական տանջանքներով բեռնաւորուած կին մըն է, որուն զուակը կը հեծէ օտար բազուկներու մէջ։ Ամէն օր տեսնելու կ'երթայ զայն հիւանդանոց, տակաւ տարուած է որդին մէջ սպասել մինչեւ որ կարգը իրեն գայ։ Սպասման սրանը, ուրեմն նոյն ինքն իրական կեանքին մէկ մանրանկարն է —բանաստեղծ— ուր հոգիներ կ'ապրին աւելի կամ նուազ տեսողութեամբ։ Հոն, սպասման սրահին մէջ տեղի կ'ունենան վիրաբուժական և անդամահատական գործողութիւններ։ Հոն կ'ապրին ալիարիս ամէնէն քարոտ նները, որոնց պաշտօնը պարտի ըլլալ դիմութիւն։ Յոյսաւոր աղեկներու, վիժող մայրերու, հիւանդներու սարսռալից ուռատարութեան նկատմամբ, զոր իր մասին կը տածեմ միշտ։

Ժանն մէկ վայրկեան իսկ չվարանեցաւ Տիկին Սէյմուրի հետ խօսելու Օռորի վրայ, լաւութեամբ անցնելով այն բաներուն վրայէն, որոնք գաղտնի մնալու էին։ Իր հէգ բարեկամուհին կացութեան մէջ ուէ պատանական պաշտպանութիւն և աջակցութիւն արհամարհանքով ընդունելու չէին։ Ուստի պարզ չեչով մը պատասխանեց Ժանն.

— Տիկին, սիրով պիտի ընդունիք մեր ասունը։

— Ամուսնացած էք եղբորը հետ այն պիտի մարդու մը, որուն նկատմամբ մեծ համարում և բարեկամութիւն կը զգայի, յարեց Ամերիկուհին։ Այո՛, քանի որ կը թոյլատրէք, այցելութեան պիտի դամ ձեզի։ Թերեւս կարենամ ապացուցանել թէ վստահելի ու գաղանապահ կին մըն եմ՝ համակրութեան արժանի և թէ ի հարկին կարելի է յոյս դնել իմ վրաս։

Նպատակաւոր խօսք մըն էր սա։ Ամերիկուհիին երեսը նայեցաւ Տիկին Լը Շար։

— Թոյլ տուէ՛ք որ հիմա ապացուցանեմ այդ բանը։ Կանայի բարձրանալ քէն կը խորշիմ։ Բայց այնպիսի պարագաներ կը ներկայանան որ... Գէշ մտքի մի՛ առնիք այն խօսքերը զոր ձեզի պիտի ըսեմ հիմա։ Լաւ կը ճանչնամ այն մանկամարդ և գեղանի կինը, որուն հետ քիչ մը առաջ կը պատէիք։

— Որչափ որ մարդ կրնայ դիրքը ճանչնալ միջազգային քաղաքի մը մէջ, ուր այնքան անձեր կ'երթեւեկեն։

— Այո՛, ես ալ այդպէս կը խորհէի։ Հաւատացէ՛ք որ ուէ կանխակալ կարծիք չունիմ այդ կնոջ նկատմամբ, բայց թոյլ տուէ՛ք ազդարարելու թէ ձեզի նման պարկեշտ կին մը պէտք չէ յարաբերութիւն ունենայ աղուոր փեսուրներ ունեցող այդ թաչանին հետ։ Կը բաւէ ձեր դէմքը դիտել՝ այդ բանը հասկնալու համար։

— Բան մը գիտէ՞ք այդ կնոջ վրայ։

— Մեծապէս օթելին մէջ և մեծապէս յարկին վրայ կը ընակիմ Տիկին Բրէ-Հօդրէի հետ։ Այնպիսի անկաշկանդ ձեւեր ունի, որոնք կասկածելի կը դարձնեն դինքը։ Չեմ գիտեր ի՞նչպէս բացատրեմ իր ընթացքը։ Հոն յարաբերութիւններ ունի մէկուն հետ, որ Գ. ալ Բրէ-Հօդրէ չի կրնար, յարեց Ամերիկուհին և իր համակրելի դէմքը կարմրեցաւ։ Գիշերանց կ'ընդունի այդ մարդը, որուն այցելութիւնները մինչեւ արշալոյս կ'երկարաձգին։

Ժանն չարժուեցաւ մը ըրաւ։

— Այդ այցելութեանց վրայ չպիտի խօսէի ձեզի, քանի որ ամէն մարդ իր ուզածը կ'ընէ, եթէ երբեք իջեւանած օթելիս մէջ կասկածելի չնկատուէր ու չեմաքաւուէր Տիկին ալ Բրէ-Հօդրէի այդ ընթացքը։

— Ընդհակառակը, շնորհակալ եմ ձեզի, տիկին. այդ մանկամարդ կնոջ թեթեւ նկարագիրը ուշադրութիւնս դրաւած էր, բայց բնականաբար չէի կրնար ենթադրել որ... Շատ պէսէք բան է, երբ մարդ խորհի որ այդ կինը գէշ օրինակներ կուտայ իր աղուորիկ աղջկան։

— Այո՛, որատկեղեք բան է, ըսաւ Տիկին Սէյմուր հառաչելով։

Ցեռոյ Ժաքը դիտելով յարեց.

— Այս ազան ո՞րչափ կը նմանի իր հօրեղբօր. զարմանալի՛ բան։

— Հայրն ուեւ ալ սա կ'ըսէինք...

— Բայց ձեզի չի նմանիր...

Տիկին Սէյմուր աչքերը Ժաննի վրայ բարձրացուց, այս խօսքերն ըրած միջոցին։ Ուրիշի մը նմանցնել կուզէ՞ արդեօք։ Մնաց որ՝ ի՞նչպէս պիտի կրնար ենթադրել...

Ամերիկուհին իր ձեռքը երկարեց Տիկին Լը Շարի և բուռն կերպով սեղմեց անոր ձեռքը։

—Տիկին, ցտեսութիւն. ընդհուպ նորէն կը տեսնուինք, քանի որ կը թոյլատրէք։ Չեմ ուզեր ուեւի երկար տեսնուիլ։ Ամէն ինչ ինքնաբերաբար ինձ կը ստիպէ ձեզ հետ ունենալ սերտ յարաբերութիւններ, երբեմն ժամանակ այդ ասպարէզին մէջ տացած իր փորձառական կարողութեամբ։ «Բաւ վէպդ չտիտ կարդացուի կ'ըսէ Սարգիս, որովհետեւ մեր ըրածը արամաբանական չէ։ Մենք կ'ուզենք գեղեցիկ բան մը ալ հասարակութեան, երբ ունիկա կը մերժէ գեղեցկութիւնը և մենք կը յամառինք ալ զայն։ այդպէս ոչ աւելորդ բան մը ըրած կ'ըլլանք»։ Վիճաբանութիւնները կը շարունակուին։ Սարգիս կը պնդէ, Հրանտ կը յամառի, որովհետեւ այս վերջինը ամէն ինչ վարդապետ ցոլքերով տեսնելու վարժուած է։ Վերջապէս Հրանտ կատաղ վէպին ուրուագիծը։ Հրանտ կը պատէ շնորհաւորական նամակներու, հաստատութեան գնահատումներու։ այլ և զ՚ուր, ոչ մէկի բերնէն գնահատական բառեր կ'ելլուին իրեն։ և Հրանտ՝ չատ ցաւած՝ իր խորտակուած իղձերուն ծրարը ձեռքը կը մեկնի անդարձ կերպով։ Իրեններէն ծաղրուած՝ կը մեղքնայ հատարակութիւնը և կը մեկնի... Մինչեւ հոս ոչ մէկ զգալի տարբերութիւն կայ իր և Հրանտին միջեւ... Հրամէշտի և մեկնումի ասղերուն մէջ արտաքին ծուռ մը կը միայ. սիրուն և յանկուցիչ բառերով կը նկարագրէ այդ հրաժեշտը, ուր լաց մը, գաղտնի արցունքի մը բիւրեղը կը նշմարուի իր աչքերուն մէջ։ Ահա «Վէպը»ին համառօտ բովանդակութիւնը, որ իր կեանքին և գրած ընդունելութեան պատկերն իսկ է, վասն զի ամէնքն ալ գիտեն որ Տիկին Եսայեանը Բարիզէն իր ծնողավայրը եկաւ և վերադարձաւ վերջին անգամ գալէն առաջ։ Տիկին Եսայեան, այս նիւթին մէջ կը դնէ նորօրինակ ոչխոյժ մը, պատմելու շնորհք պատկերներու և հոգեբանական վերլուծումներ։ Հակառակ նեղի փափկութեան, դէպքերու և զարգացման մէջ չէ շտապած, և ոչ միայն կարողացած է ելլել մէջէն, այլ և յաջողած է շարունակել, զուգորդել գաղափարները, թարեցնելով խիստ ահեղն հարիւնով և նրբերանգ ոճով։

«Շնորհքով Մարդիկ»ին մէջ նոյնքան հրապոյր կայ, որչափ միւսներուն մէջ։ Հոս, սեղական ընտանեկան կեանքերէ առնուած պատկերներ կը ներկայացնէ իրեն յատուկ ուժգնութեամբ, կը վերլուծէ միշտ շնորհալի ճարպիկութեամբ և վիպական տաղանդի առանձնայատկութեամբ։ Եթէ կայ գլխաւոր թերութիւն իր վէպերուն մէջ, այն ալ օտար բարքերուն և գրականութեան աղդեցութիւնն է, անխուսափելի ազդեցութիւնը, որ չատերը կը հեռացնէ իրենց ծնունդէն։ «Կեղծ Հանճարներ»ը սոսկալի հեգնութիւն մըն է՝ չփոցած համակարգերուն ուղղուած։ Տաճառ Զարդեանի դերգներէն և անոնց չապատ գովեստներէն չի՛ ցած, մեծամիտի հաւեր առած նկարիչ մըն է, առանց իրական հանճարի, քանի մը ամպարարական, աչք խարող ձեռքի շարժումներով պատկերներ գծելու վարժ նկարիչ մը, անապարհ ոնչութիւն մը, որ նեղ գտնելով իր չրջանակը, Բարիզ կ'երթայ, բայց հոն ոչինչ կրնայ շահիլ։ Պատմածը հոգեբանական մարգարէ մըն է, որարքին գատողութիւններու վրայ հիմնուած գաղափարներու մէջ։ Մեծանոյն ոճով և հեգնութեամբ գրած է «Վերջալոյս»ը, ուր դարձեալ նախատինք մը կայ պատուած մեր գրողներուն համար։ 1907ի Մասիսներուն մէջ հրատարակեց «Մոլորուած» վերնագրով վիպակ մը, — աւելի ճիշդը, կը գրէ Տիար Դաւանեան, հոգեբանական վերլուծումը իր սիրածէն լքուած կնոջ մը, որ անոր — Վահէն — յիշատակներովը կը տանջուի և կը ջանայ անոր յարկութիւնները, չնորհը, ազդած սարուցը միւս եղբօր մէջ փնտռել՝ մխիթարուելու և երջանիկ ապրելու համար։ Տիկին Եսայեան անկեղծ համարձակութեամբ մէջեկը կը դնէ կնոջ հոգիին բոլոր թաքուն յուզումները, խոստովանութիւնները և իղձերը։ Կատարելապէս սահուն այս գրչին տակ ամէնէն փոքրիկ պատմուածքն անգամ գոհար մը կը դառնայ, առանձին շող մը կ'արձակէ։ Այս և միւս բոլոր վէպերուն մէջ գրական յաջողութիւն մը ունեցած է միշտ. հրաշակերտներ ստեղծած և անոնց վրայ սաւառնած է արծիւի որատես աչքերով։ Աստուծմէ զատ, Տիկին Եսայեան ստուած է նաեւ բազմաթիւ փոքրիկ պատմուածներ բարիզեան կեանքէն, սալօնի տեսարաններէն և ամբոխային տառմներէն։ Այժմ Բարիզի մէջ իր ամուսնին հետ կ'ապրի, ընդհատաբար շարունակելով իր աշխատակցութիւնը մեր շաբաթաթերթերուն։ Գրականութեան մէջ մեծ ապագայ մը ունի իր առջեւ։ «Եթէ կանանց յատուկ թերթ մը հաստատել հարկ ըլլայ, բան էր տարբերոյց մը, մի՛ հարցնէք թէ ո՛վ պիտի ըլլայ անոր վարիչը. իրմէն լաւը չունինք»։

ԱԲԻՍՈՂՈՄ ՏԷՐ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻՆԵՐԸ

(Շար. հրկի թիւէն եւ վերջ)

Ամերիկեան ծաւալման ամէնէն զօրաւոր պատճառներէն մէկն ալ, իմ կարծիքովս, սա է թէ տեսերու հաստատութեան զգացումը աւելի բուռն է Մ. Նահանգաց մէջ քան այլուր։ Ֆրանսայի մէջ երբ քանարկու տարու աղջիկ մը ամուսնանայ, նորհաղորդ կ'ելլայ, մինչ ամուրի այր մը հիացումով և նախանձով կը գիտուի։ Կուսութեան նուիրուած մնալու աղջկան վրայ կը կարեկցէն, որովհետեւ ընկերական յարաբերութիւնները ճշդող և այրերուն ձեռքով չինուած օրէնքը կնոջական կեանքի իբր նպատակ ստնուած է ամուսնութիւնը։ Սակայն Ամերիկայի մէջ այդպէս չէ։ Մանկամարդ աղջիկը կ'ամուսնանայ, ասվորութեան մը հետեւած ըլլալու համար։ Ինքզինքը նուաստացած չզգար ամուրի մնալով։ Իր անձնականութիւնը, իր գաղափարները ու իրեն յատուկ սալոն ունի։ Առանձին աշխարհ մը կազմած է ինքզինքին համար։ Ամերիկուհին ընկերական արժէք մը ունի, որուն վրայ բան մը չի կրնար աւելցնել ամուսնութիւնը. ընդհակառակ՝ երբեմն կը պակսեցնէ։

Պոսթոնէն մինչեւ Ուաշինկթըն չատ մը տարբերութիւններ կը տեսնուին կիներու ընկերութեան մէջ։ Տեղ մը Ամերիկուհին իր ընտանիքին կապուած է ակներեւ կապերով. ուրիշ տեղ մը այդ կապերը գոյութիւն ունին, բայց կարծես կը ջանան օգտուել զանոնք։ Մարդ քիչ անգամ ծաղկած աղջիկ մը իր ծնողքին մօտ կը տեսնէ։ Բայց յաճախ առանձին կամ բարեկամուհի մը հետ կարելի է տեսնել, ամուսնացած ըլլայ կամ ամուրի։ Օթոմոպիլիզմը նոր տեսակ կառք մը հնարած է, որ այդ կուսական ինքնորինութեան կը ծառայէ։ Եթէ առուն կանուր լայն ու ազատ պողոտաներուն մէջ պտոյտ ելլէք, ամէն հարիւր քայլի պիտի հանդիպիք ցած ու փոքր կառքերու, որոնց եկեղեցական լրիկ ու գաղանապահ dopkon-ը տաղ. խաղալիկի մը կը նմանի։ Նորատի աղջիկներուն օթոմոպիլն է սա։ Նրան փոքր տեղեր կան անոր մէջ։ Կառքը կը վարեն նիքէլէ ձողիկով, որ կը նմանի անկաղներու կառքին մէջ գտնուած ղեկին։ Մտղկատի Ամերիկուհիները վար դնել ձեզ։ Միայն կը հաճի՞ք հասցէ նշանակել։ Ինկլիզ օրիոր, մեծ ջրանցք։

Այս պատոյտի միջոցին Մորիս Լը Շար առանձին կը գտնուէր. պոռ մը սալօնին պատշգամին վրայ ծանրոտ կրթնած էր, ուր Ժանն և Ժաք կը գտնուէին քիչ մը առաջ։ Մորիս դիտեց չղչղուն երկինքը, դմբուխտի և փերուզագի ձուլուած գոյներով վեսվեսուն ջուրը և պալատներուն ստինքները, որոնք վերջալոյսի պայծառութեան մէջ կը զանազանուէին։ Անհուն ախորութեամբ մը համակուեցաւ Մորիսի սիրտը։ Իր աշխատութեան սենեակը մտաւ, որուն խիստ ներդաշնակութիւնը կը պաշտպանէր իր մտածումներուն։ Հոն պատուհանները կը նայէին փոքր ու լոյն չրջանի մը վրայ, որուն մէջ ոչ ոք անթափանց ցոլքեր ունէր։ Մորիս Լը Շար իր գրասեղանին առջեւ անցաւ և փորձեց սեղմեր խնդող թղթատարներով զարդարել։ Սակայն չկրցաւ։ Մերթ ձեռքը կը տանէր ալեխառն ճակատին, սեւեռուն գաղափար մը վանելու համար։ Բայց տաղակալի մտասեւեռումը նորէն կը պաշարէր զինքը։ Մորիս հառաչեց։ Զեռքին տակ գիրք մը կը գտնուէր. կարդիէլ տ'Անունցիոյի մէկ նոր վէպը. կէս մը բացաւ, քանի մը էջ կարդաց և ջանաց ընթերցանութեան մէջ թաղուիլ։ Ցեռոյ աչքերը դրքին վրայէն վեր առաւ. մտածումը հեռուն կը թափառէր։ Սեղանին վրայ նետեց գիրքը։

—Ահ, մրմնջեց մեղմաձայն... Ալ եւս չէր ուզեր խորհիլ։ Այդ բանին վրայ միշտ մտածելով է որ գլխու պտոյտ կ'ունենամ... Բաղութիւնը կը պակսի։ Սակայն երդուած էի ալ եւս չվերկսիլ։ Կորսնցուցի։ Նորէն խաղալ և դարձեալ կորսնցուցի։ Զգիտի՞ կրնամ պահել ինքզինքս ըրած երդումներս։ Եթէ Ժաննի իմանար։ Իրաւ է որ իմ հարստութեանս տէր եմ, սակայն աւանդապահ մը նկատելու եմ ինքզինքս։ Գէթ Ռոպէրի մառանգութիւնը չէ խորուած։ Նուիրական համարելու եմ զայն։ Ժաքի բաժինն է ան։ Որքա՜ն դժբախտ եմ։

Գլուխը ձեռքերուն մէջ առաւ և ցաւագին քունքերը ճնչեց, որոնք կէս գլխու ցաւ կը կատարէին։ Մորիսի աչքերն առջեւ կուգար այդ տարին, խանդարաններով, վերածնութեան սեռ պատարաններով, ծանր թիկնաթոռներով և կաղնիէ տեղաններով կահաւորուած. պատերուն վրայ զինաշարացներ կը տեսնուէին։ Վաղ մերոյի պալատն այդ տարին մէջ առջի իրիկուն, ճրագի լոյսերուն, դիզուած ոսկի բուրգերուն և ինկած թուղթերուն մէջեղ քանդիչնդ հաղար ֆրանք կորսնցուցած էր Մորիս։

(Շարունակելի)

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻՔ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄԱՐՔԻԶԻՆ ԱՐԷՃԻՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բ.

ՀԻՆ ԾԱՆՕԹ ՄԸ

— Կեանքը չատ զարմանալի բան մըն է, ըսաւ Տիկին Սէյմուր մեղմաղեկ ժպիտով մը։ Ֆրանսայէն հեռացած միջոցս գրեթէ կործանած էի, սակայն կամքի և աշխատութեան շնորհիւ այսօր վերադարձած եմ հարստութիւնս, ծերութեան օրերուս հանգիստը ապահովելով։ Այն տարն եղիս ձգած էի չատ դժբախտ աղջիկ մը, կարծեմ թէ ամուսնութենէ ետքն ալ չատ երջանիկ եղած չէ ան. բախտն անիւը ամէնուն համար հաւասարապէս չի դառնար։ Տիկին, կը թոյլատրէ՞ք որ ձեր բարեկամուհիին վրայ խօսիմ հեռուներէ։ Թերեւս բոլորովին չէ մոռցած զիս։ Երանի՜ թէ կարենայի ապացոյց մը ընծայել այն չահագրգռութեան ու հաւատարմութեան նկատմամբ, զոր իր մասին կը տածեմ միշտ։

Ժանն մէկ վայրկեան իսկ չվարանեցաւ Տիկին Սէյմուրի հետ խօսելու Օռորի վրայ, լաւութեամբ անցնելով այն բաներուն վրայէն, որոնք գաղտնի մնալու էին։ Իր հէգ բարեկամուհիին կացութեան մէջ ուէ պատանական պաշտպանութիւն և աջակցութիւն արհամարհանքով ընդունելու չէին։ Ուստի պարզ չեչով մը պատասխանեց Ժանն.

— Տիկին, սիրով պիտի ընդունիք մեր ասունը։

— Ամուսնացած էք եղբորը հետ այն պիտի մարդու մը, որուն նկատմամբ մեծ համարում և բարեկամութիւն կը զգայի, յարեց Ամերիկուհին։ Այո՛, քանի որ կը թոյլատրէք, այցելութեան պիտի դամ ձեզի։ Թերեւս կարենամ ապացուցանել թէ վստահելի ու գաղանապահ կին մըն եմ՝ համակրութեան արժանի և թէ ի հարկին կարելի է յոյս դնել իմ վրաս։

Նպատակաւոր խօսք մըն էր սա։ Ամերիկուհիին երեսը նայեցաւ Տիկին Լը Շար։

— Թոյլ տուէ՛ք որ հիմա ապացուցանեմ այդ բանը։ Կանայի բարձրանալ քէն կը խորշիմ։ Բայց այնպիսի պարագաներ կը ներկայանան որ... Գէշ մտքի մի՛ առնիք այն խօսքերը զոր ձեզի պիտի ըսեմ հիմա։ Լաւ կը ճանչնամ այն մանկամարդ և գեղանի կինը, որուն հետ քիչ մը առաջ կը պատէիք։

— Որչափ որ մարդ կրնայ դիրքը ճանչնալ միջազգային քաղաքի մը մէջ, ուր այնքան անձեր կ'երթեւեկեն։

— Այո՛, ես ալ այդպէս կը խորհէի։ Հաւատացէ՛ք որ ուէ կանխակալ կարծիք չունիմ այդ կնոջ նկատմամբ, բայց թոյլ տուէ՛ք ազդարարելու թէ ձեզի նման պարկեշտ կին մը պէտք չէ յարաբերութիւն ունենայ աղուոր փեսուրներ ունեցող այդ թաչանին հետ։ Կը բաւէ ձեր դէմքը դիտել՝ այդ բանը հասկնալու համար։

— Բան մը գիտէ՞ք այդ կնոջ վրայ։

— Մեծապէս օթելին մէջ և մեծապէս յարկին վրայ կը ընակիմ Տիկին Բրէ-Հօդրէի հետ։ Այնպիսի անկաշկանդ ձեւեր ունի, որոնք կասկածելի կը դարձնեն զինքը։ Չեմ գիտեր ի՞նչպէս բացատրեմ իր ընթացքը։ Հոն յարաբերութիւններ ունի մէկուն հետ, որ Գ. ալ Բրէ-Հօդրէ չի կրնար, յարեց Ամերիկուհին և իր համակրելի դէմքը կարմրեցաւ։ Գիշերանց կ'ընդունի այդ մարդը, որուն այցելութիւնները մինչեւ արշալոյս կ'երկարաձգին։

Ժանն չարժուեցաւ մը ըրաւ։

— Այդ այցելութեանց վրայ չպիտի խօսէի ձեզի, քանի որ ամէն մարդ իր ուզածը կ'ընէ, եթէ երբեք իջեւանած օթելիս մէջ կասկածելի չնկատուէր ու չեմաքաւուէր Տիկին ալ Բրէ-Հօդրէի այդ ընթացքը։

— Ընդհակառակը, շնորհակալ եմ ձեզի, տիկին. այդ մանկամարդ կնոջ թեթեւ նկարագիրը ուշադրութիւնս դրաւած էր, բայց բնականաբար չէի կրնար ենթադրել որ... Շատ պէսէք բան է, երբ մարդ խորհի որ այդ կինը գէշ օրինակներ կուտայ իր աղուորիկ աղջկան։

— Այո՛, որատկեղեք բան է, ըսաւ Տիկին Սէյմուր հառաչելով։

Ցեռոյ Ժաքը դիտելով յարեց.

— Այս ազան ո՞րչափ կը նմանի իր հօրեղբօր. զարմանալի՛ բան։

— Հայրն ուեւ ալ սա կ'ըսէինք...

— Բայց ձեզի չի նմանիր...

Տիկին Սէյմուր աչքերը Ժաննի վրայ բարձրացուց, այս խօսքերն ըրած միջոցին։ Ուրիշի մը նմանցնել կուզէ՞ արդեօք։ Մնաց որ՝ ի՞նչպէս պիտի կրնար ենթադրել...

Ամերիկուհին իր ձեռքը երկարեց Տիկին Լը Շարի և բուռն կերպով սեղմեց անոր ձեռքը։

—Տիկին, ցտեսութիւն. ընդհուպ նորէն կը տեսնուինք, քանի որ կը թոյլատրէք։ Չեմ ուզեր ուեւի երկար տեսնուիլ։ Ամէն ինչ ինքնաբերաբար ինձ կը ստիպէ ձեզ հետ ունենալ սերտ յարաբերութիւններ, երբեմն ժամանակ այդ ասպարէզին մէջ ստացած իր փորձառական կարողութեամբ։ «Բաւ վէպդ չտիտ կարդացուի կ'ըսէ Սարգիս, որովհետեւ մեր ըրածը արամաբանական չէ։ Մենք կ'ուզենք գեղեցիկ բան մը ալ հասարակութեան, երբ ունիկա կը մերժէ գեղեցկութիւնը և մենք կը յամառինք ալ զայն։ այդպէս ոչ աւելորդ բան մը ըրած կ'ըլլանք»։ Վիճաբանութիւնները կը շարունակուին։ Սարգիս կը պնդէ, Հրանտ կը յամառի, որովհետեւ այս վերջինը ամէն ինչ վարդապետ ցոլքերով տեսնելու վարժուած է։ Վերջապէս Հրանտ կատաղ վէպին ուրուագիծը։ Հրանտ կը պատէ շնորհաւորական նամակներու, հաստատութեան գնահատումներու։ այլ և զ՚ուր, ոչ մէկի բերնէն գնահատական բառեր կ'ելլուին իրեն։ և Հրանտ՝ չատ ցաւած՝ իր խորտակուած իղձերուն ծրարը ձեռքը կը մեկնի անդարձ կերպով։ Իրեններէն ծաղրուած՝ կը մեղքնայ հասարակութիւնը և կը մեկնի... Մինչեւ հոս ոչ մէկ զգալի տարբերութիւն կայ իր և Հրանտին միջեւ... Հրամէշտի և մեկնումի ասղերուն մէջ տարաձայնութեան ծուռ մը կը միայ. սիրուն և յանկուցիչ բառերով կը նկարագրէ այդ հրաժեշտը, ուր լաց մը, գաղտնի արցունքի մը բիւրեղը կը նշմարուի իր աչքերուն մէջ։ Ահա «Վէպը»ին համառօտ բովանդակութիւնը, որ իր կեանքին և գրած ընդունելութեան պատկերն իսկ է, վասն զի ամէնքն ալ գիտեն որ Տիկին Եսայեանը Բարիզէն իր ծնողավայրը եկաւ և վերադարձաւ վերջին անգամ գալէն առաջ։ Տիկին Եսայեան, այս նիւթին մէջ կը դնէ նորօրինակ ոչխոյժ մը, պատմելու շնորհք պատկերներու և հոգեբանական վերլուծումներ։ Հակառակ նեղի փափկութեան, դէպքերու և զարգացման մէջ չէ շտապած, և

բոյական զարգացումը ցեղին մէկ ու�դեմութիւնը դարձած է, կիները իրենց ամուսիններուն ճշմարտապէս արժանի ընկերուհիներ են, բառին ամէնէն լայն առումով։ Կառաջեալ առնիկիններ, ըստ լեւի ընթացքով մը կ'ընդունին իրենց հիւրերը, հաճելի մթնոլորտ մը ձեւացնելով և իր նուրբ պարզութեան մէջ իսկոյն բերելով նոր Անգլիոյ կեանքը, որուն անհետացման վրայ ցաւ կը զգան այնքան Ամերիկացիներ։ Ասոր պատճառն է նոր բարքերու հասնելը։ Նիւ-Եորքի մէջ տիրող աղմկալից ու անամէջ վայելչութիւնը իր չափազանցութեամբ իսկ չէ կրցած պարուութեան մասնել ասմային ոգին։ Բազմաթիւ կիներ կան, մանկամարդ կամ պառաւ, քաղաքագէտներու, ապահերու և գիտուններու կիներ, որոնք կարեւոր դեր մը կը կատարեն ֆրանսական դաստիարներու ազդեցութեամբ։

Կարելի՞ է այս նօթերը վերջացնել, առանց ամուսնալուծման վրայ խօսելու, քանի որ ամուսնալուծումը հեռագիրէ՝ մեծ ուժ մը կը գրաւէ ամերիկեան ընկերութեան մէջ, բան մը որուն համար մտահոգ են շատեր։ Գոյակցական լուրերով զբաղող թերթերը ամուսնական նշանակելի դէպքերը կը պատմեն և անուններն ալ կը հրապարակեն։ Կան ամուսնալուծումներ, որոնց լաւ ընդունելութիւն կ'ընէ աշխարհի ընկերութիւնը, իսկ կան ալ որ անհանգիստ կը թուին և ամուսնաթոյներու ընկերական կեանքին կը վնասեն։ Իրողութիւնը սա է որ Ամերիկայի մէջ շատ դիւրաւ կը լուծեն ամուսնութիւնները։ Արդեօք ամերիկացի ամուսինները աւելի՞ դէշ ու խանգարեալ ընտանեկան յարկ մը կը կազմեն։ Զեմ կարծեր։ Սալոնի խօսակցութեանց մէջ աւելի քիչ ակնարկութիւններ կ'ըլլան սիրային արկածներու քան բարիզեան սալոնիներու մէջոցին։ Ամուսնալուծմանց յոռեղութեան պատճառը թերեւս սա է որ Ամերիկայի մէջ նուազ համբերութեամբ կը տանի ամուսնական բռնադրոջիկ կամ ձգտեալ կացութիւններու։ Այդ մասին համեստ համզեամ գոյացնելու համար պէտք է ամիսներով և տարիներով ուսումնասիրութիւններ կատարել։ Ուստի իրողութիւնը հաստատելով կ'անցնիմ, առանց բացատրութիւն տալու։ Մեաց որ՝ փոքրամասնութեան մը վրայ կը դառնայ խնդիրը։ Ճշմարտութիւնը սա է որ իրենց ամուսնական արուեստը պարկեշտորէն և հանդարտորէն ի գործ դնող կիները անուն մեծամասնութիւն մը կը կազմեն։ Բայց հոն, ինչպէս մեր մէջ, ամուսնական դժբախտութիւններուն վրայ կը խօսուի միշտ։ Ամուսնական լաւ յարկերը պատմութիւն չունին երջանիկ ժողովուրդներու պէս։ Այս ինչո՞ւ համար քրոնիկը անանցմով չզբաղիր, մինչ ազգներու վրայ այնքան կը ծանրանայ։

Թարգմ. Զ. ՆԵՄՅԷ ԱՆՏՐԷ ԲԱՐՏԻԷՕ

Առտնին Յուշատետր

Այէն ատեն, բայց մանաւանդ ամրան մէջ, մեծ ուշադրութիւն ընելու է խնամիքի բարեհաճութեան առաքինին։ Ամրան մէջ ծարաւը յագեցնելու դիտումով պղտ ըմպելի խմողներէն մեծ մասին մահերը կամ անբուժելի հիւանդութեանց ենթարկուած ըլլալը ապացուցած է։ Մանաւանդ, մարմնը յոգնած, քրտնած և տաքցած ատեն չատանալու լիմոնատ կամ գարեջուր, պղպղակ եւալի խմելը անխուսափելի կերպով կը վնասէ տամոքին և մարսողական գործարաններուն։ Ծարաւը անցնելու համար չափաւորապէս պղտ ըմպելի մը ուսմ ուսմ խմելու է։ այս եղանակաւ մարդ դերծ կը մնայ տամոքի ղղագրգռութենէ և աղիքի բորբոքումէ։ Գլխաւորապէս հեռի մնալու է գինեղեմպելիներէ, որոնք առերեւոյթ և վայրկենաբար կ'անցընեն ծարաւը թէեւ, բայց քիչ եռքը աւելի կը դիրգեն զայն։ Ամէնէն աւելի նպաստակայարմար ըմպելին է լաւ ջուրը, որուն մէջ, առանց չաքարի, քիչ մը լիմոնի կամ պաղուի հիւթ կարելի է աւելցնել։ Ջրախառն կաթը, կամ մածունը, պղտ թէեւ կամ սուրճը աւելի յարմար ու անվնաս են ծարաւանցընելու համար։ Արդէն համտամ, աղի և իւղոտ ուտելիքներն են որ կը դրգռեն ծարաւը ամրան մէջ։ Մարդ եթէ կարելի եղածին չափ բանեցնէ՝ մնանի, ջուր խմելու շատ պէտք չունենար այնչափ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ

Ֆրանսայի Մեյլոկոյին անցեալ օրուան նիստին մէջ ժողովականներէն Գ. ա'ինդուռնէլ սը Բռնաթան հարցապնդում մը ըրաւ Ֆրանսայի զինուորական ծախքերուն չափազանցութեանը մասին. մասնաւորաբար խօսեցաւ Նաւատորմի եվմացոյցին վրայ. բաւ թէ այդ եվմացոյցը հեղհեղէ կ'ուտէնայ և հիմա հասած է 333 միլիոն ֆր.ի։ Ցեռայ ծերակուտականը հարցուց թէ իրա՞ւ է որ երեսունրեսնոր տարիէ ի վեր 42 միլիոն ֆր. ծախսուած է նաւատորմին համար։ Գ. ա'ինդուռնէլ սը Բռնաթան առաջարկեց՝ կասեցնել նաւային ծախքերու յաւելումը և Ֆրանսան չենթարկել ծանր ծախքերու։ Տը Ֆիւվիլ նովակալը յայտարարեց թէ Ֆրանսայի համար անհրաժեշտ է զօրաւոր նաւատորմ մը ունենալ։ Մայոյին նախարար Գ. Թոմսան պատասխանեց և դիտել տուաւ թէ մեծ նաւատորմերէն միայն Ֆրանսանը վերջին տասը տարիներուն նուազ ծախք ըրած է։ Գ. Թոմսան արդարացուց զրահաւորներու չինութեան համար եղած ծախքերը, որոնցմէ մեծ ծառայութիւններ պէտք է սպասել։ Նախարարը յարեց.— «Մօտը ատրեալէ տառ թէլ տաւէք որ ըսեմ թէ Ֆրանսայի զօրութեանը անհրաժեշտ եղած նաւատորմը ունենալու համար, ամէնէն աւելի պէտք են իրենց արժանիքին զգացումը ունեցող նաւային պաշտօնեաներ։ Այդ զգացումը այն ատեն միայն կրնայ ձեռք բերուիլ, երբ նաւաստիները տեւական կերպով մարզուին. պէտք է որ պատերազմի պատրաստութիւնը ամէն օրուան համար ըլլայ։ Կրնամ ըսել թէ հիմա մարդանցները, ռազմափօքերը և նշանառութեան փորձերը աւելի բազմաթիւ են և հետեւաբար նաւաստիներուն պատրաստութիւնը աւելի ազդեցիկ։ Պէտք է որ նաւաստիները այն զգացումը ունենան թէ իրենց գործը օգտակար է Ֆրանսայի։ Կը խնդրեմ, մի՛ վնասեցնէք զանոնք։» Մերակոյսը յեսոյ ձեռամբարձ քուէով ընդունեց օրակարգ մը, որով վատահութիւն կը յայտնուի նախարարութեան թէ ամէն միջոց ձեռք պիտի առնէ, որպէս զի Ֆրանսա զօրաւոր նաւատորմ մը ունենայ իր ապահովութեանը և աշխարհի մէջ իր կացութեանը համար։

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՔՈՆ

Լոնտոնէն հեռաւեալը կը գրեն վիճնական Թերթի մը.— Սեալ լուրէ մը հաստատեցաւ թէ Ճաքոն համակերպած է Զինաս պահանջումներուն՝ Թաքուէնի երկաթուղիին գործին մէջ և թէ ետ պիտի կենայ իրաւախոնութեամբ հաստատուած իր պահանջումներէն։ Այդ տեսակ բան մը գոյութիւն չունի։ Ճաքոն միշտ որոմադիր է բարեկամաբար կարգադրուիլ, ամէն վէճ իր համաձայն դրացին հետ, սակայն չի կրնար թոյլ տալ խախտումը այն սկզբունքներուն որոնց վրայ հիմնուած է յանու կարեւոր յարձանները։ Կազմակերպութիւնը։ Ճաքոնի կառավարութիւնը, Զինու հետ ըրած կարգադրութեամբ, պարտադրած է որ Թաքուէնի երկաթուղիին երկարիւը բնաւ պէտք չէ վնասէ Մանչուրիոյ հարաւային երկաթուղիին։ Այս վերջին երկաթուղին երբ օր մը Զինու ձեռքը անցնի, Զին պիտի հարկադրուի ինքն իսկ խստանալու Ճաքոնի քաղաքականութեան ճշդութիւնը և մեծ կանխատեսութիւնը։ Ճաքոնի մէջ չեն կրնար ըմբռնել թէ չինական իշխանութիւնները ի՛նչու կը մերժեն պատահական մրցումի մը գաղափարը Ճաքոնս մէն-Հոին-Մին-Ֆուն և Մանչուրիոյ հարաւային երկաթուղիներուն միջեւ։

— Զինու մէջ չան ունեցող երկու Ընկերութեանց նախաձեռնութեամբ Թաքիոյի պանքներու և գլխաւոր արեւտրատեսութեանց ներկայացուցիչներ որոշեցին հանգանակութիւն մը կատարել Բուանկ-Դուունկի և Բուանկ-Սիի ղողանումներէն ստանալու համար։ Հանգանակութեան ցուցակները անագի գանձներ ցոյց կուտան հիմակուընէ։ Ճաքոնցիներուն այս առաջնեռնութիւնը ուշագրաւ է, մանաւանդ որ սակայն չատ ժամանակ անցած չէ, Բանթոնի մէջ Ճաքոնի ապրանքներուն վաճառանը դէմ յորդուած արգելքէն ի վեր։

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Վիեննական լրագիրները, խօսելով Իտալիոյ զինուորական քաղաքականութեանը վրայ, կ'ըսեն թէ Իտալիոյ բանակը, որուհետ բարենորոգմանց կրաուսէն հաքը, Երբեակ Զինակութեան զինուորական զօրութեան խիստ գնահատելի մէկ մասը պիտի կազմէ և բաղձուած զօրութեամբ պիտի կրնայ այժ ալ այդ Զինակութիւնը կազմել երեք տեսութեանց հաւաքական շահերուն։ Վիեննական Թերթերը կը յարեն թէ Իտալիոյ բանակին զարգացումը երաշխաւորութիւն մը եւս կը կազմէ խաղաղութեան համար, վասն զի աւելորդ է ըսել որ Իտալիա անշնչ առաւելութիւններու պատճառաւ պիտի չուզէ վնասել իր դրացիին և դաշնակցին։ Աւստրիոյ հետ։ Նոյն լրագիրները կ'ըսեն նաեւ թէ Իտալիոյ կառավարութեան զինուորական քաղաքականութիւնը այդ կերպով աւելի պիտի նպաստէ խաղաղութեան պահպանման։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ

Զինու կառավարութիւնը յայտարարած ըլլալով որ Թանքինի սահմանագլուխին վրայ պատահած միջադէպերուն համար պատրաստ է վնասի հատուցում մը ընել և անմիջական պատասխանատուութիւնը պատժել, Բարիզի ձեռնհաս շրջանակներուն մէջ հաստատպէս կը յուսացուի որ միւնոյնը պիտի ըլլայ նաեւ ուրիշ երկու խնդիրներու համար որոնց մասին կը բանակցի Բէքինի Ֆրանսական ներկայացուցիչը և որոնց մասին անդառնալի կերպով իր ընելիքը որոշած է Ֆրանսա։ Ինչպէս յայտնի է, Բարիզի կառավարութիւնը կը պահանջէ որ նոյն միջադէպերուն բարոյական պատասխանատուներն ալ պատժուին և Սուն-Նանի փոխարքան պաշտօնէն ըլլայ։ Ներքսական Թերթերը կ'ըսեն թէ Բէքինի մէջ տրամադիր են այդ պահանջումները գործադրելու, առանց տարակոյս Ֆրանսան որ խիստ միջոցներու դիմէ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՊՐԱԶԻԼԻԱ

Բարիզի մէջ Պրազիլիոյ դեսպանատունը սա հեռագիրը հաղորդած է լրագիրներուն.— «Ռիօ-ալ-Եանէյրոյէն հարաւային Ամերիկա գաղուստ Թղթակցի մը կոչմէ Նիւ-Եորք ղրկուած այն լուրը թէ Պրազիլիա մարտանաւեր չունել կուտայ և զէնքեր կը գնէ, յեսոյ դոյնս ճարանի յանձնելու համար, կատարեալ սերիւրանք մըն է և նպատակ ունի դժուարութիւններ յարուցանել Մ. Նահանգաց ու Պրազիլիոյ միջեւ և մեռեալ ինչ ամենայն ինչ ունենալ։ Ամերիկայի հետ։ Նոյն լրագիրները կ'ըսեն նաեւ թէ Իտալիոյ կառավարութեան զինուորական քաղաքականութիւնը այդ կերպով աւելի պիտի նպաստէ խաղաղութեան պահպանման։

ՌՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆԳԻՍ.— Գ. ՍԸ Գօռբկար ակադեմականը, զոր Ֆրանսայի պատգամաւորական Թերթերը շատ կը գովեն, անցեալները բազմաթիւ ունկնդիրներու առջեւ անսովոր կերպով բանասեղծական ճառ մը արտասանեց Սելֆերինսի (1859) յոբելեանակին՝ այդ լիւսակիի պատերազմին տարեդարձին առթիւ։ Ֆրանսայի պատգամաւորական հին կանոնագրութեան Թերթի մը խմբագրապետ այնչափ յափշակուեցաւ այդ ճառէն, որ անոր խանդավառ մասերն ամբողջութեամբ հրատարակելով, դրուատանքով գրած էր թէ պէտք է և կ'արժէ որ այդ ճառին ամբողջ պատճէնը հրատարակի և կարդացուի ընդհանուրէն։ Խմբագրապետին փափաքը կատարուած է բայց տարբեր կերպով։ Հաստատուած է որ Գ. սը Գօռբկարի արտասանած այդ ճառն ամբողջապէս օրինակուած էր Վիքդոր Իւկոյի «Թշուառները» վէպին երկրորդ դիրքէն. սա տարբերութեամբ որ հոն գտնուած «անգլիական» ածականները «ռուսական»ի փոխուած էին։ Ֆրանսայիք կը հիանան Գ. սը Գօռբկարի այդչափ սուր մտիմտութեան վրայ, և ակադեմականի արժանիք մը կը համարին զայն։

ՐՈՒՆ ԿՆՈՂԱԿԱՆ.— Նորահաղէրի մէջ (Շլէզվիկ Հոլշդայն) մօտերս դրաեալ տեղի պիտի ունենայ բուն կնոջական պարահանդէս մը, որ երեք տարին անգամ մը կը կատարուի, կնոջական ոյժին ի պատիւ։ Այդ պարահանդէսին օրը այրերը բընաւ ձայն չեն ունենար որ և է խնդրոյ համար և կրաւորական վիճակ մը կ'առնեն։ Գարարարին մէջ ալ կնոջական նախկին ոյժին ի պատիւ կանացի հիւսակօս չեկ մը կը կախեն ջահին առկ։ Հին ատենի մէջ Նորահաղէրի մերձակայ վայրերէն աւազակասէրմ մը յարձակած է վերոյիշեալ գիւղաքաղաքին վրայ, տեղւոյն այր բնակիչներէն մեծ մասին բացակայ գտնուելէն օգտուելով։ Այդ քաղաքին կիները տեսնելով որ ուրիշ տեղէ պաշտպանութեան յոյս չունին, առնական տարիութեամբ ետ մղած են այդ աւազակասիրները։ Այդ առեղէն ի վեր Նորահաղէրի կիները իրաւունք ստացած են երեք տարին անգամ մը հանդէս մը տարել և այրերը հրաւիրել այդ հանդէսին։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Յ. Գ. ՄՐՄԸՐԵԱՆԻ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

Տասնեւինգերորդ Դար եւ Յովհաննէս Պոլսացի Տէրոյեցց.— Բանասիրական, ժամանակագրական ու կենսագրական հատորութիւն մը՝ 19դ. դարու ժամանակագրութեանց, կարեւոր մանաւանդ բարոյական ու կրօնական չնչին հաւատաքննութեամբ. գին 12½ դրուշ։

Usուեերf Հին Դեմfեբու.— Տասնեակ մը հին նշանաւոր դէմքերու պատկերացում վաւերական տեսութեամբ և աչխարհաբար կուռ ոճով, որ և կրնայ իբրեւ աշխարհաբար դասագիրք ծառայել դպրոցաց. գին 5 դրուշ։

Հին Օrեr եւ Ռուtեs Խաչատուր Մի. ռաfեան.— Խ. Գ. Մրամքեան նշանաւոր փիլիսոփային կենսագրութիւնը հանդերձ ժամանակակից դէպքերով, որ ունի բանասիրական կարեւոր արժէք. գին 7½ դրուշ։

Կը գտնուին Գալիսի բոլոր գրավաճառներուն, Բերա՝ Վայսի խանութը և հեղինակին քով։ 30 հատ աւելի խնդրողներու համար 30 % զեղչ կ'ըլլայ։ դիմել հեղինակին հասցէին Գալաթիոյ գրասան, կ. Գալիս, Զաքմաքճըլար։ 20-14

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Գրաւոյի նահանգին վերաքննիչ առեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Այրոնի նախագիծ վերաքննիչ առեանին պատժական ճիւղին նախագահ Իսկաք Շէվզը էֆ., որուն յաջորդեց Գրաւոյի նահանգին վերաքննիչ առեանին պատժական ճիւղին նախագահ Ապասլլան Ռէֆիթ պէյ։ Շատերք գաւառական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Էմրոզ գաւառական նախնական դատարանին նախագահ Ապահիրրահամ Տէրվիշ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Իւլիսի երկրորդ ատեանն արուեցաւ Դանիոյ նահանգին Բղեմակցութեանց դիւանին մուտքերդ Մէհմէտ Ալի էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ.— Ականակաւ Օսմանիէ պատանչան արուեցաւ Գուրսէլի օսմ. դեսպան Ապահիլեաք Համիտ պէյի։

—Ականակաւ Օսմանիէ՝ Գերմանիոյ Վեհ. կայսեր Թիկնապահ և կեդրոնի հրամանատար Ֆոն Բլէսէն զօրավարին, Թիկնապահ ու կայս. զինուորական ատեն պետ Ֆոն Հուլզէն Հէրզէլ զօրավարին և պաշտան հրամանատար Լոյլենպուրգի կոմսին։ Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ դեսպանի առաջան ունեցող Պառոն Ֆոն Եէնիչի և կայսեր նաւային ատեն պետ դեր-ծովակալ Ֆոն Միւլլերի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հոհենձոլերն զբօսանաւին հրամանատար դեր-ծովակալ Ֆոն Ինկենոլի։

—Զօրագլուխ կարգի Մէճիտիէ՝ Սելանիկի կայս. կալուածներուն հաշուակալ Ասպասլլան էֆ.ի և օգնականին՝ Մէհմէտ Ճեմիլ պէյի։

ՀԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ.—Հոլանդայի կառավարութիւնը Օրանժ պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ արաքին գործոց թարգմանչ Նաում փաշայի։ Կայս. Իրատ մը արաւնեց այդ պատանշանին ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ՀԱՆՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ Աեանին նախագահը գրեց ձեռնհաս պաշտօնատանին՝ կառավարական հաշուակալութեանց դիւաններուն կողմէ կէս առ կէս գործադրել երաշխաւորութեան կանոնագրին և եվմական պաշտօնեաներու երաշխաւորութեան կանոնագրին վերջերս բարեփոխուած Գ. և Բ. յօդուածներուն տրամադրութիւնները, որպէս զի թէ՛ տէրութեան, թէ՛ որբերու և թէ վաղգիներու տացուած քանները չվնասուին։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Նախարարութիւնը գրեց դատական հրամանագիրներէն պէտք եղածին չափ օրինակներ, դատական-տարիկանական պաշտօնեաներուն բաշխուելու համար, որպէս զի անոնց պարունակութիւնը հասու ըլլան։

ԱՆԳԼԻՈՅ նոր դեսպան Սըր Կ. Լաուդէր երեք շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ, որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի, տասը օրէն Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ՕՍՊՈՒՐԻՈՅ ՓԱՇԱ, Կայս. անձնական Դիանձան նախարարը, որ Եալովայի Ջերմուկները կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս վերադարձաւ։

ՇՈՒՆԻՏԻ դեսպանը յառաջիկայ շաբաթ Սթոքհոլմ պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ՍԵՐՊԻՈՅ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, կիրակի օրը, Սերպիոյ դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։

—Սերպիոյ դեսպանը յուլիս հին արձակուրդով պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։ Անոր բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ առաջին քարտուղար Գ. Կապրիելովիչ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Գ. Սֆորցա, երէկ, Իտալիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐ.— Մերսինի ամերիկեան դեր-հիւպատոս կարգուեցաւ Գ. Ժան Տէվասէր։ Առանցի ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոս Գ. Ճէքսըն ալ նոյն պաշտօնով Հալէպ փոխադրուեցաւ։

ԽԱՂՈՂԻ ՆՈՐ ՕՐԵՐԸ.— Իզմիրի հրապարակը տարուեցաւ առաջին բերքէն առանց կաւի խաղող մէկ օրայի չափ։

ԴԱՏԱԿԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Եղեռնագործութիւնը ի բացակայութեան դատաց իբրեւ խորհրդարան ամբաստանուած և փախած Գերտ՝ գրեն, Սմբատ Հրանտ ու Գեորգ Յովսեփեան անուն անձերը։ Նամակներու պարունակութեամբ և ուրիշ ապացոյցներով հաստատուելով որ առանց խորհրդարանի դատաց ինքնին կիրառմանը մասին խորհրդակցողներ են, դատապարտուեցան հինգական տարուան բերդարգելութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և իրենց ստացուածքներուն յանձնամանը։

—Նոյն ատեանը նաեւ ի բացակայութեան դատեց Աղեքսանդրիա ըլլալուն համար ամբաստանուած Տիրապէքիրի Մէհմէտ Ալին, որ երբեմն մեքենագործ էր Եանեայի հեռագրական կայանին մէջ։ Նախարարական պաշտօնագրով և մանաւոր յանձնաժողովին տեղեկագրովը հաստատուելով որ այդ անձը առանց արտօնութեան Աղեքսանդրիա փոխած է, դատապարտուեցաւ չորս ամսուան բանտարկութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և ստացուածքներուն յանձնամանը։

ՇԵՐԱՄԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Իզմիրի Գարշեմաքայի մէջ գտնուած ամերիկեան արթասանէի վարը թթատանի պէտ վերածուի, ուր հանելիք աւելորդը ծրարաբար պիտի տրուին շերամաբուծութեամբ զբաղողներուն։

ՇԻՐՔԷԹԻ Խայրիէ Համիտիէի վարչութիւնը տարագրեցաւ շրջանաւոր պիտի գնէ՝ Սելանիկի, Իզմիրի ու Աքալիոյ միջեւ երթեւեկելու համար։ Սակայն մինչեւ այդ շրջանաւորը գնուին, Միւտդիի շրջանաւը պիտի կատարէ այդ երթեւեկութիւնը և մէկ քանի շաբաթէն պիտի սկսի։

ՕՍՄ. ՊԱՆԳԱՆՑԻՆ Դալաթիոյ, Գալատայ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ շաբաթ օրը յուլիս 11 (Ն. Տ.)։

ՔՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Դալաթիոյ, Բերայի և Գալատայ գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ շաբաթ օր, 11 յուլիս (Ն. Տ.)։

ՎԻՆՍԸ ՊԱՆԳ ՅԷՐՍԵՆԻ Դալաթիոյ, Բերայի և Գալատայ գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ շաբաթ օր, 11 յուլիս (Ն. Տ.)։

ՄԻՏԻԼԻԷԻՆ կը գրեն թէ ձիթապաուզի բերքը այս տարի պէտք եղածին չափ է։ Այդ կղզիին մէջ ձիթենիները կ'աւելնան, որով յառաջիկային կարելի պիտի ըլլայ տարեկան 32,000 թանս և 200 միլիոն ֆր. արժէքով ձէթ արտադրել։

ՄԱՆՍՈՒՈՒԼԼ.— Կայս. Իրատ մը հրամայեց Մախսուսէի անունով գնել մէկը այն երկաթ շրջանաւերուն զորս Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէի վարչութիւնը շինել տուած է Անգլիոյ մէջ։

ԱՌՈՒԹԱԼԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ մէկ քանի տեղեր տուրքերու վարչութիւնները, առուծախի գործողութիւններու առթիւ, փոխանակ կալուածական տուրքերը գանձելու և արտօնագիրը տալու, նախապէս Թաղապետական շրջանակներուն կը դրկեն առուծախի «իլմիխաբերները», որով դժուարութիւններ կը ծագին և անհարներն ալ այդ պատճառով «Թափուտի վարչութեանց չեն դիմեր և առուծախը իրենց միջեւ կը կատարեն, ծանոյց ամէն կողմ որ տուրքի վարչութիւնները կալուածական տուրքերը գանձեն և արտօնագիրները տան, առանց Թաղապետական շրջանակներուն դրկելու «իլմիխաբեր»ները։

ԿԱՅՍ. ԹԱՇԿԱԿԱՆ վարժարանին վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ վիրաբոյժներուն և հիւանդապահներուն կայս. բժշկական վարժարանին մէջ քննութիւն տալէ ետքը միայն պէտք է վկայական տալ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին Խնուս գաւառին կեդրոնէն ուսի ժամ հեռաւոր գտնուած Գարա Զապան գիւղախումբին կեդրոնը հեռագրական կայան մը պիտի հաստատուի։

ՍՊՈՒՈՆԴԻ ՕՐՍՕՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Իզմիրի ամերիկեան հիւպատոսը Թուրքիոյ մէջ սպունգի որսորդութեան մասին տեղեկագիր մը տուաւ է իր կառավարութեան։ Հիւպատոսը կ'ըսէ թէ սպունգը Աչշիպեղգոսի կղզիներէ մէկ քանիին քնակիչներուն կողմէ կ'որսացուի և Իզմիրի նաւահանգիստն Թուրքիոյ միւս մասերը և օտար երկիրներ կը ղրկուի։ Սպունգի վաճառականութեան ամէնէն մեծ կեդրոնը Իզմիր է։ Սիկիլիա կղզիին կեդրոններն, Աւլանտեանի ափերկեան կեդրոններն և Կարմիր Ծովէն ալ սպունգ կ'որսացուի։ Առանց և Աւստրալիոյ սպունգներուն միւեւ մրցում կը կատարուի։ Աչշիպեղգոսի կղզիներուն մէջ հաղարաւոր անձերու ապրուստի միջոցը կը կազմէ սպունգի որսորդութիւնը։ Ոմանց ատէն սպունգ հանողները երբեմն մեծ վտանգներու կ'ենթարկուին. փոթորիկ ատեն չատերը կը խեղդուին։ Սպունգը երբ ծովէն հանուի, ողջ է և գոյնը սեւ. վրան երբ ոտքով կոխուի, կաթի գոյն հեղուկ մը կը վազէ, որով սպունգին մէջ կանանչ չի մնար։ Ցեռայ զանազան գործողութիւններ կը կատարուին. նախ ստատաս ժամ ծովին մէջ կը թողուի. ապա մէկ քանի անգամ զանազան նիւթերով կը լուացուի ու կը չորցուի։ Ցեռայ սպունգը կը սանայ իր դեղին գոյնը ու կակղութիւնը և ծախու կը հանուի։

ՓՈՂԵՐԱՆՈՑԻՆ համար Գերմանիայէն գնուած մեքենային վերաբերող զանազան գործիքներ երէկ Կ. Պոլիս բերուեցան և մօտերս Փողերանոց պիտի փոխադրուին։

ԿԱՐԻՃՆԵՐԸ ՍՈՒՏԱՆԻ ՄԷՋ.—Սուտանի մէջ կարիճներու խայթելէն բազմաթիւ մահեր կը պատահին այս օրերս։ մանաւանդ աղքատները։ Գահիրէի առաջնորդական վարչութեան միջոցաբաշխ Տօքթ. Թուտ ձիու արիւնէ չիճագեղ մը պատրաստեց, որ մեծապէս օգտակար կ'ըլլայ, երբ կարիճին խայթելէն անմիջապէս ետքը կիրարկուի։ Տօքթ. Թուտ Գահիրէի մէջ բաւական փոքրիկ կառուցելէ ետքը, այդ չիճագեղէն պէտք եղածին չափ դրկած է Մարթուտի և Օմասուրմանի հիւանդանոցները։

ՀԻՒՐԵԲՐՈՒՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ.— Գաբրմ Փաշայի մէջ նաւային դեր-հաղարապետ Հասան էֆ. առջի գիշերը Շաքիր, Հալիմ ու Սիւլէյման անուն երեք հագի իրրեւ հիւր ընդունած էր։ Ատանք գիշերը պառկեցան, իրենց հագուստները պատուհանին առջեւի բազմոցին վրայ դնելով։ Առաւեւ երբ ելան, հագուստները անհետացած էին. գողերը պատուհանէն մտած ու չորթած էին զանազան գրպաններուն մէջ տասնչինգ ոսկի չափ դրամ կար։

ՊԱԼԱԹԻՈՒ մէջ, երէկ գիշեր, երկու մակաւորներ՝ Սոքիօղլը Ալի և Մուսա մէրօղլը Ալի կռիւ բռնուելով, դիրք վիրաւորեցին։ Առաջինը ծանրագէս վիրաւորուած ըլլալով քիչ եռքը մեռաւ. իսկ միւսին ալ վերքը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԳԱՍԸՍ ՓԱՇԱ, բնակող կաթոլիկ գործ Գիւլպիւլ Իպրահիմ և Բեռզիմ, երէկ գիշեր, Խասգիւղի մէջ սրբանալէ ետքը երբ Օքմէյտանի ճամբով կը վերադառնային, ասիկանութիւնը զանոնք ձերբակալեց, բայց ճամբան Բեռզիմ փախաւ։ Իպրահիմ նախ կալաթա Սէրայ տարուեցաւ և յետոյ Գասսի փաշա ղրկուեցաւ։ հոն բարի վարուց տէր ըլլալը հաստատուելով, արձակուեցաւ։ Իպրահիմ երբ ասուն դարձաւ, տեսաւ թէ ձեռք մը հագուստը, երկու ոսկին և այլն գողցուած են, սակայն ձեռք մը հին հագուստ ձգուած է։ Իպրահիմ ճանչցաւ զանգ. փախչող Բեռզիմի կը վերաբերին։ Բեռզիմ, խոյս տալէ ետքը, Իպրահիմի ասուն երթալով գողութիւնը կատարած էր։

ՆԱԻԱՍՑԻՆ ԱՐԵԱՆ.— Զօրս հարիւր քիլէ գարի բեռցած «Սալատուրիա» մը, երէկ, կամուրջէն Օրթագիւղ գացած ատեն, երբ կամուրջէն դուրս ելաւ, հովին ատակութիւնէն առագաստը դրաւ և նաւը ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուղները՝ Խալիա ու ազան՝ Մէհմէտ ծովը ինկան։ Շերքէթի 60 թիւ շոգենաւը, որ նոյն միջոցին անկէ կ'անցնէր, մակոյկ իջեցուց և երկուքն ալ ազատուեցան։

ԿԱՌԱՓԻ ԱՐԿԱՆ.— Վարձու կառք մը, առէի գիշերը, Բերայի Մեծ փողոցէն անցած ատեն, ասպարեց Թոքատլեան հասատաութեան խոնարհներէն Աքիլիան, որ վիրաւորուեցաւ։ Կառապանը՝ Արքադիան ձերբակալուեցաւ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. կայսրը, Ամէն տարիներու մէջ իր շնորհներով կը լնաւ Հայ ազգը, այս օրերս իր Բարձր հրամանագրեամբ ասաց է Ազգ. Հիւանդանոցի յատկացեալ մը պարէնին՝ պատկանալ պաշտօնատան կողմէ կանոնաւորապէս շարաւնակութիւնը համար նոր Իրատ մը շնորհելով։ Կայս. այս Բարձր Իրատին հաղորդուած է Ս. Պատրիարք Հայր, որ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրած է Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար։

Ս. ԷՍՊԻՌԱՆՑԻՆ Գիշերգեան հանգիստ Ճեմարանի տեսուչ Պ. Մինաս Պէրպէրեան նոր Նախիջեւանի մեկնելու միջոցին այցելեր է Սեւանայ լճին վրայ գտնուած համանուն վանքը, որ Ճեմարանի աշակերտներուն իբր ամառանոց կը ծառայէ, ինչպէս Բիւրական գիւղը և շրջակայ վանքերը, որոնք օդասուն վայրեր են։ Սեւանայ վանքին կը պատկանին այդ կղզիին վրայ գտնուած երկու գիւղերու հողերը։ Այդ կղզիին վրայ կը գտնուինան ուրիշ երկու վանքեր և երեք եկեղեցի։ Սեւանայ վանքը ունի ճոխ մատենադարան մը և կրօնական ձեռագիրներու հարստութիւն մը։ Այժմ օդափոխութեան համար նոյն վանքը կը գտնուին հեմարանեան 10 աշակերտներ։

*** Ճեմարանի վարժարանի ընթացքը ուսրատած են այս տարի 30 ուսանողներ և մեծագոյն մասը ընդունուած է Լոնդոնը։

*** Հոգեւոր Ճեմարանի վերանորոգութեան խնդիրը երկար տեսնի է վեր կը ծեծուէր և կը փափաքուէր որ վրան յարկ մը եւս ուելցուի և շինքը առողջապահական պայմաններով վերանորոգուի։

թեան հանդէպ), Պ. Երուանդ Զէքի (քաղաքակրթութեան պատմական և նախակրթական չրջանները), Պ. Հմայեակ Մատթէոսեան (քաղաքակրթութեան պատմական չրջանին յատկանիշները), Պ. Յովհաննէս Տէօքմէճեան (չինական քաղաքակրթութիւն), Պ. Եղիշէ Քալուսեի (հնդիկ քաղաքակրթութիւն), Պ. Նէրսէս Փափազեան (պարսկական քաղաքակրթութիւն), Պ. Արշաւիր Կամսարական (ասորագաղտական քաղաքակրթութիւն), Պ. Գօղոս Դէորգեան (եբրայական քաղաքակրթութիւն), Պ. Հայկ Սեմէրճեան (յունական քաղաքակրթութիւն): Ընթացարարները յաջող պատասխաններ տուին: Տասը վարկեանի դադարէ մը վերջ տեղի ունեցաւ վերլուծական քնարերգութեան քննութիւնը զոր կը վարէր բնական գիտութեանց բաժնաչափ ուսուցիչ Իգնատիոս էֆ. Մաւրատեան: Դիտական ճիւղին հետեւող ընթացարարները յաջող կերպով խօսեցան քիմիական նիւթերու վրայ և բացատրեցին անոնց վերաբերեալ տարրերը: Պ. Գօղոս Գանթարեան (բռէբառասիօն տը լա օսիլուսիօն տեսիլիոնմայ տ'ասիս օֆսպիֆ), Պ. Եղիշէ Քալուսեի (բռէբառասիօն տը լա լիֆեօռ ճիոնմայ տիւ սուս ֆուպիֆ), Պ. Յովհաննէս Տէօքմէճեան (բռէբառասիօն տը լա լիֆեօռ տեսի-ճիոնմայ տը պառոիբ ֆուպիֆ) Պ. Գօղոս Դէորգեան (բռէբառասիօն տէ լիֆեօռ տեսի-ճիոնմայ տ'ազօքաբ տ'առմանէ տը գլօրիու տը ասիսիսմ), Պ. Վահրամ Ղազարոսեան (բռէբառասիօն տը լա լիֆեօռ ճիոնմայ տ'ասիս սիլիֆիրիֆ), Պ. Արշաւիր Գալբեան (բռէբառասիօն տէ լիֆեօռ տեսի-ճիոնմայ տ'իօս է տ'իբսուիլ-ֆիդ տը ասիսիսմ), Պ. Արմենակ Գրիգորեան (սօքամ տէ գ'ալֆայի ֆուպիֆ է տէ բեռ ալֆօլիֆ), Պ. Հայկ Սեմէրճեան (սօքամ տ'եօն ասիս բաս լա լիֆեօռ ճիոնմայ տը սուս ֆուպիֆ), Պ. Ներսէս Փափազեան (սօքամ տէ բառասյօնաբ ալֆայեն է ալֆաֆօիս): Ներկաները օշարակով պատասխրուեցան և գոհ ապատրութեան մը ակ մեկնեցան, չնորհաւորելով ասոնց երկու ճիւղերուն դասախօսները, ձեռք բերուած արդիւնքին համար:

*** Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնը երէկ Բաղաք. Ժողովին նիստին յետոյ մասնակի խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պարիրքք Հոր հետ, վարժարանին պիտանի հաւատարկչութեան մասին: Այս առթիւ Ն. Ամենապատուութիւն յանձնարարեց Խնամակալութեան որ միջոցներ խարի և առաջարկէ վարչութեան: Նաեւ պահ մը խօսակցութեան առարկայ եղեր է տեսչի խնդիրը, որուն մասին ակաչն վերջնական կարգադրութիւն մը չկայ առայժմ:

ՊԷՐՊԻՐԵՑՆ Վարժարանի վկայականներու բաշխման հանդէսը վաղը կէս օրէ առաջ ժամը 2½ին տեղի պիտի ունենայ Ս. Պարիրքք Հոր նախագահութեամբ:

ԵԴԻՊՈՍՈՒՆ Խոսէ Բարձ. Ապպատ Հիլմի փաշա, Պէյսեհան տիրաղս չնորհեր է Աբրահամ Բարթող փաշայի որդւոյն Յակոբ պէյի՝ անոր ամուսնութեան առթիւ:

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Գալֆայեան Որբանոցին մէջ երէկ տեղի ունեցան բարձրագոյն և միջին կարգերու աշխարհագրութեան, տարրական Ա. կարգի կրօնագիտութեան և հայերէնի և տարրական Բ. կարգի թուաբանութեան քննութիւնները: Քննութեանց ներկայ էին Տ. Գէորգ Արքեպ. Երէցեան՝ Ս. Պարիրքք Հոր կողմէ, Պալաթի քարոզիչ և Կրօն. Ժողովոյ անդամ Տ. Գրիգորիս Մ. Վ. Պալագեան, Սահակ էֆ. Թէլլիեան, Վահան էֆ. Յակոբեան, Կարապետ էֆ. Թէլեան և ուրիշներ: Որբուհիները, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ մեծ յաջողութեամբ և համարձակ կերպով պատասխանեցին իրենց ուղղուած բոլոր հարցումներուն, հիացում և գոհունակութիւն պատճառելով բոլոր ներկաներուն, որոնք մեկնելու միջոցին չնորհաւորեցին ուսուցչական մարմինը և մասնաւորաբար՝ ուսումնական Ռէֆէտ էֆ. Թագէսեանը:

*** Վաղը կէս օրէն վերջ տեղի պիտի ունենան բարձրագոյն կարգին թուաբանութեան, երկրաչափութեան ու բնագիտական ծանօթութեանց և տարրական Ա. և Բ. կարգերուն աշխարհագրութեան քննութիւնները ի ներկայութեան Ս. Պարիրքք Հոր, որ ապա պիտի այցելէ Թէ՛ Որբանոցին չնորհուած Ձէդպիլիրեանց բնակարանը և Թէ Ս. Մատթէոսեան եկեղեցին, որուն նորոգութիւններն ու արտաքին ներկերը ամբողջովին կ'ուսարթին մինչեւ այս չաբաթ օր:

Տ. ԳԻՆՈՐ ԱՐՔԵՊՍ. ԵՐԷՑԵԱՆ, Պէշիքթաշի Թաղ. Խորհրդոյ խնդրանքին վրայ, քարոզիչ կարգուեցաւ տեղւոյն Ս. կեղեցիին:

ԻԶՄԻՐԻ Ս. Մատթէոսեան եկեղեցիին մէջ անցեալ կիրակի օր Դուրեան Սրբազանի կողմէ Պայընտրի եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրուած է տիրացու Սերոբէ Առաքելեանը՝ անուանուելով Տ. Ներսէս:

ՄԵԾ ԱՐՄԱՏԱՆԷՆ Տեառ Երամ Օրմանեան եւս խմբագրութեան ուղղուած նամակով մը կը հերքէ ասկէ առաջ Արմատանցիի մը կողմէ տեղւոյն քահանային անկարգութեան և հոգաբարձութեան զեղծումներու մասին եղած հրատարակութիւնները, ուշադրելով որ Թէ՛ քահանան միշտ իր պաշտօնին գլուխն է և անթերի կը կատարէ իր պարականութիւնները և Թէ եկեղեցիին ու դպրոցին հոգատար մարմինն անդամները հեռու են սեռէ զեղծում գործելէ:

ՊԱՏՇՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ.— 1. Բերայի Ս. եկեղեցիներու մատակարարութեան հաշուեցոյցը՝ 1907 յունուար 1-31 դեկտեմբեր նոյն տարւոյ, 2. Սամաթիայ Ս. Դէորդ եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցը՝ 1905 մայիս 1-27 մայիս 1907, 3. Պէշիքթաշի Ս. Հռիփսիմէանց եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցը՝ 1905 յունուար 1-31 դեկտեմբեր 1906, 4. Էյուպի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցը՝ 1906 յուն. 1-31 դեկտ. 1907, 5. Էյուպի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցը՝ 1906 յուն. 1-30 սեպտ. 1907, ըստ օրէնի Տնտես. Խորհրդոյ մատուցուած և անոնց իւրաքանչիւրին յարեալ նման օրինակները պատկանալ եկեղեցիներու բակերուն մէջ դրուած են ի տես Թաղեցի ժողովրդեան՝ քանըմէկ օրուան պայմանաժամով: Կը հրաւիրուին նոյն Թաղերու պատուիրակներն ազգային-ները որ այդ հաշուեցոյցերուն վրայ (իւրաքանչիւրը իր Թաղի) եթէ որ և է դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ՝ որպէսզի պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ անլսելի պիտի մնայ որ և է դիտողութիւն:

26 յունիս 1907 (ԿՆԻՐ)

ԿԵՂՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ այս տարուան ընթացարարներէն Պ. Աշմենակ Գրիգորեանց, ի դիմաց իր քնկերաներուն, հետեւեալ դասընթացքը կարդաց, ողբացեալ բանաստեղծ Միսաք Մեծարենցի դագաղին վրայ.— «Ահա բանաստեղծ մը ևս պակսեցաւ մեր մէջ, բանաստեղծ մը որ սակայն չատ մեծ տպագայ կը խոստանար: Միսաք Մեծարենց: Թէպէտեւ ծաղիկ հասակի մէջ, հոգը դնելու կը սիրէր զինքը, բայց ան արդէն մեր նոր բանաստեղծներուն մէջ կարեւոր տեղ մը կրցած էր գրաւել, և կարեւոր տեղ մը որ կրնանք իրեն հատոյց փառք մը նկատել: Ինք իր ճշմարիտ բանաստեղծի զգայուն հոգիովը, մեր վաղ գրականութեան մէջ բոլորովին նոր սեռ մը յաջողեցաւ մտցնել: Բնութեան պաշտութիւնն էր այդ, իրիկունին, կիսբակուանքին, տարօրէն եղանակներուն, և բոլոր իր որսին հանդիպող իրողութեանց վերացական պաշտումը, որ իրմով սկսաւ և ահա իրմով կը վերջանայ: Իրեն հետ հողին կը տանի յանձնել ո՛չ միայն իր մարմինը, այլ նաեւ ճակատագրականապէս զրկուածի մը հոգեկան յոյզերը ներկայացնող ինքնուրոյն սեռ մը, որ ապագային չատ աւելի կրնար զարգանալ իր գրչին տակ: Ո՛վ Միսաք Մեծարենց, այն դժբաղդ հարը որ մեր վրայ կը ծանրանայ զքեզ սեռ հողին յանձնելու, դառնաղեռ պարագայ մըն է մեզի համար: Մենք պատրաստ էինք քու տաղանդիդ չուրջ դափնիներ հիւսելու և մտքիդ վեմ արարդութիւնները փառաբանելու: Սակայն, ո՜հ, սեռ մահը, յանկարծական թաթիդ զքեզ մեզմէ բանեց միանգամայն: Այս դառնակսկիծ վարկեանները մեզի ինչպէս նաեւ մեր չուրջիններուն, որոնց ամենքն ալ քու համակիրներդ են, ամենէն տխուր յոյզերը կ'առթեն: Հանգի՛ր, օ՜վ մեծդ բանաստեղծ, յաւիտենական հանգիստ տակաւին նոր գարդ, գնա սփոփել քու ցաւերդ, հոն, ուր քեզի առաջ կանխեցին Ադամեաններ և Դուրեաններ: Բա՛ զարդ ու լեցուատիպ մը տրեա՛ Թէնէն, Ալիսոն Ֆրանսիզէն նուէրներ տացան: Իր վարժ ու գեղեցիկ ձայնին համար ծափահարութիւններու և գնահատումներու արժանացաւ Պ. Դաբամեան որ ապագային յաջող արուեստագէտ մը ըլլալու յոյսը կը ներշնչէ: Սիրուն մեներգներ երգեցին նաեւ Պ. Պ. Մինասեան, Կիւլլուգեան և Տէր Աբրահամեան, ուրիկ վերջ վարժարանին երգչի խումբը երգեց Վէտաբի «Միզէէ»ն: Ապա Տ. Կղնմէնտ վրդ. Աստուրեան Թուրքերէն գեղեցիկ բանախօսութիւն մը ըրաւ, որով գանուելիութիւն յայտնեց վարժարանին արդիւնքին համար և վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար: Հանդէսը փակուեցաւ Համիտիէ Մառշով, որ յանկարծ ունկնդրութեան, ուրիկ վերջ Տ. Սապաղեան Սրբազան օրհնեց ներկաները: Ներկաները յետոյ Հ. Հ. Թումանեան և Ալիքսանեան Վ.ներուն կողմէ պատուաբերուեցան գրեկներով և օլարեկով:

Մեծատուրեան ընտանիքը իր խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնէ Դոր. Տ. Գէորգ Ալանեան, Տ. Յակոբոս Շահապղեան և Տ. Կարապետ Մկրտչեան վարդապետներու, Ծէրիգիրի Տ. Արիստակես, Սկիւտարի Տ. Վարամ, Կէտիկ Փաշայի Տ. Մաքարիոս և Տ. Դալուստ, Պէշիկթաշի Տ. Սահակ և Տ. Զարմայր քահանաներուն, ինչպէս նաեւ Կէտիկ Փաշայի և Սամաթիայ Թաղ. Խորհուրդներուն և այն ամէն ազգականներուն, բարեկամներուն և համակիրներուն որոնք հանեցան ներկայ ելլալ յաւէտ ողբացեալ

ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑԻ

յուղարկաւորութեան և անձամբ իրենց վշտակցութիւնը յայտնել այս տխուր առթիւ:

Մասնաւոր չնորհակալութիւն նաեւ Արեւելք, Բիւզանդիոն, Մանգու�մի էֆ. Բեար և Սուրհանդակ օրաթերթերու Պատ. Տնօրէնութեանց և խմբագրութեանց, որոնք հանեցան ներկայ ելլալ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնել Թէ՛ անձամբ և Թէ՛ իրենց Պատ. Թերթերուն միջոցաւ:

Վշտահար ընտանիքը չնորհակալութեան պարտք մը ունի նաեւ ամէն անոնց հանդէպ որոնք հանեցան գրաւորապէս ցաւակցութիւն յայտնել իր այս կսկծալի կորուստին առթիւ:

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Ղալուստեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրուշ նուիրած են Տէր և Տիկին Ն. Պ. Քալիսեան և 108 ղրուշ Եսայի էֆ. Հաչատուր:

*** Հանգուցեալ Պ. Վահէ Մեսերճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրուշ նուիրած են Տէր և Տիկին Մ. Յովհաննէսեան ի Մանչեսթր:

*** Ի նպաստ Հաստատութեանս Ատարազարի Ս. Կարապետ եկեղեցիին մէջ չրջաբերուած պնակի 19 7 մայիս 10էն սկսեալ մէկ տարեկան հասոյթը 4400 ղրուշ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին միջոցաւ գրանցեալս ստացուցանելով հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր խորին չնորհակալութիւնը յայտնել Ատարազարի ժողովրդեան և յիշեալ պնակին գործակալ Եղիա էֆ. Գօճաղլանեանի, որ սոյն հասոյթը հեռագիրով ուղիւնատրելու չանը չէ խնայած:

(ԿՆԻՐ Հոգաբարձութեան)

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յուլիս 7)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱԻԱԲԱԺԻՆԸ ԴՐԻԷՍԴԷԻ ՄԷՋ

ԴՐԻԷՍԴԷ, 6 յուլիս.— Անգլիական Հիւսար անուն զրօսական-յածնաւը, Բլօտ Բըմպլէէմի հրամանատարութեան տակ այս առաւ Դրիէսդէի նաւակայքը հասաւ ուխտանց: Նաւին մէջ կը գտնուին անգլիական նաւաբաժնին հրամանատարին ամուսինը՝ Տիկին Զարլս Տրուրի և Տիկին Միդլտըն: Անգլիական նաւաբաժինը կէսօրէ ետքը պիտի հասնի հոս: Հիւսար 1800 թոն տարողութիւն ունի և նաւազներուն թիւն է 120: Նաւաբաժնին միւս նաւերն են՝ Ռուին զրահաւորը, 15,240 թոն տարողութեամբ և 750 նաւազով: Այս նաւին մէջ կը գտնուի նաւաբաժնին հրամանատար Սըր Զարլս Տրուրի: Բրինս օվ Ուալիս միւնոյն տարողութիւնն ունի, և որուն մէջ կը գտնուի Լուի Պադդենպէրկ իշխանը. Կլոսի ունի 13,160 թոն տարողութիւն և 750 նաւազ. Կոլիաբ որ ճիշդ նմանն է այս վերջինին. Սքոֆիլտ, զրահապատ առաջնակարգ յածանաւը, որ 9950 թոն տարողութիւն և 700 նաւազ ունի: Ծովակալ Սըր Զարլս Տրուրի այս երիկուն տեղն մը պիտի առ իր նաւաբաժինին հրամանատարներուն և Դրիէսդէի անգլիական ընդհ. հիւպատոսին: Դրիէսդէի անգլիական գաղթականութիւնը որոշած է Սըր Զարլս Տրուրի յանձնել մըրցանակի բաժակ մը, որ անգլիական նաւաբաժնին նաւազներուն կողմէ տեղի ունենալիք մեծ նաւարշաւին առն իբր մրցանակ պիտի ծառայէ: Նոյն բաժակին վրայ արձանագրուած է. «Դրիէսդէի անգլիական գաղութը կը նուիրէ անգլիական նաւաբաժնին՝ անոր 1908 յուլիս 6ի այցելութեան առթիւ»:

ԴՐԻԷՍԴԷ, 6 յուլիս (իրիկուն).— Անգլիական նաւաբաժինը այս իրիկուն նաւանգիստ հասաւ. Բանքեր ուսարիական պանականէն և ցամաքային հրամանին թնդանօթով ողջոյններ փոխանակեցան: Անգլիոյ ընդհ. հիւպատոսը ազատ անցագիր տալու համար հրամայեցաւ նաւը երթալ եռքը, այցելեց նաւ Լուի Պադդենպէրկ իշխանին: Հելլենական Ամֆիդրիդ տրգայական զրօսանաւին հրամանատարն ալ այցելութիւն տուաւ Տրուրի ծովակալին: Հած բազմութիւն մը խռնուած է ամբողջ ծովեզերքին ու քարափին վրայ, անգլիական նաւաբաժնին ժամանումի տեսարանը դիտելու համար: Ծովակալ Տրուրի և Լուի Պադդենպէրկ իշխանը իրենց ապայակոյտին և նաւային հրամանատարներուն հետ վաղն առաւ ցամաք պիտի ելլեն, տեղական իշխանութեան ներկայացուցիչներուն ասոյգական այցելութիւնը տալու համար: Այս պատճառաւ Ռիվա տելլա Սանիդայի վրայ հեռաւոր զինուորներու գումարակ մը, դրօշներով և նուագարանով, պատրաստ պիտի ըլլայ զինուորական պատիւներ ընելու համար անգլիական հիւրերուն:

ԱԻՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՊՕՐԻՍԼԱՎ ՆԱԻԹԱՀԱՆԳԵՐՈՒՆ ԱՐԿԱԾը

ՎԻԵՆՆԱ, 6 յունիս.— Շաբաթ օր կէսօրէ երկու ժամ ետքը կայծակ իյնալով Պորիսլավի մէջ նաւթահանգի մը վրայ, հրդեհ պատռուեց: Պերլինցի Ընկերութեան մը պատկանող մէկ հանքը, որ վերջերս օրական 70-80 վագոն նաւթ կ'արտադրէր, մեծ չափ մը պէս այրեցաւ, 150-200 մեդր բարձր բոցերով, որոնք քիչ ետքը, դարձեալ նոյն Ընկերութեան պատկանող ծառայ մէկ ուրիշ հանքի մը նաւթերն ալ բռնկեցուցին, և անկէ ալ անցան ուրիշ հանքերու: Հրդեհին առաջ բերած տարբերութիւնը և թանաւոր կարերուն տարածումը առաջին ժամերուն մէջ անկարելի ըրին օգնութեան ձեռնարկները: Պորիսլավէն մինչեւ Տրօհօպիէց բոցերու ընդարձակ ծովի մը երեւոյթը առած է. Դուռնանվեց գիւղին տուներէն մէկ քանին ալ տարուբերեցին այրեցան. ուրիշ երկու հանքերէ ալ հոսող բոցակէզ նաւթը Դիմիսլիա գետակին մէջ վազելով, ափունքին բնակիչները իրենց տունն ու ինչքը թողուլով հեռացան: Կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ հրդեհ կարելի եղաւ չեզոքացնել հրդեհը:

ՏՐՕՀՕՊԻՑ, 5 յուլիս.— Պինկիներ Պանիէր կողմէ չահագործուող նաւթի ընդարձակ հանքերը, որոնք դեռ երեք շաբաթ առաջ օրական երկու հարիւր վագոն նաւթ կ'արտադրէին, բոցերու մէջ են: Բառակուսի հաղարաւոր մէդր տարածուն այս բոցերէն ծուխ ալեաց ելեւէջ կարելի չէ որ երեւոյթեամբ գաղափար մը կազմէ այնքան աղետաբեր արկածին վրայ: Հանքերէն դուրս ելած բոցարձակ նաւթերու հեղեղն անկարելի էր զսպել, և ամբաստաներ հրդեհ կրցան թափանցել և հրդեհին ընթացքը ուղղել դէպ ի Դիմիսիսիա գետակը: Շատ սարսափելի տեսարան մըն էր՝ խլացուցիչ աղմուկով մը, հանքերէն դուրս պոռթկացող և հրեղէն սիւնի մը պէս օդին մէջ բարձրացող հրաբորբոք նաւթերուն ցայտումը. Թանձր մուխերու ամպերը ամբողջ հորիզոնը կը մթագնէին: Անկարելի է առայժմ հրդեհը մարել, վասն զի հանքերէն դուրս ելած ջերմութիւնը մի՛չեւ հազար մէթր հեռու գտնուողներուն չնչառութիւնն իսկ կը դժուարացնէ, որպէս վախ կայ թէ անկարելի ըլլայ դիւրութեամբ մարել հրդեհը: Բարեբախտաբար մարդու կորուստ չկայ, վասն զի ապաստանող փոթորիկներու առան գործաւորները կը դադրեցնին իրենց աշխատութիւնները և կը հեռանան հանքէն:

ԼԻՄՊԻՐԿ, 6 յուլիս.— Այրած նաւթին քանակութիւնը 1500 վագոնի չափ կը կարծուի, ինչ որ մեծ կարեւորութիւն մը չունի մեր գնակայ հանքերուն համար, որոնք տարեկան 200,000 վագոն նաւթ կ'արտադրեն: Վնասին քանակութիւնը, հակառակ նախապէս ցուցուած վախին, 100—200,000 ֆրանքէն աւելի չի կարծուիր: Այրած նաւթահանքին չահագործման յատուկ մեքենաները և ուրիշ զանազան կաղմածքները որոնք ոչնչացած են այժմ, ապահովագրուած էին, և հրդեհի պատճառ հովին դադրած ըլլալը և հրդեհին յաջողդող և երկու ժամ տեւող տեղատարափ անձրեւը նուազեցուցին աղէտը. միայն Թէ երկար տաեին համար պիտի դադրի հանքերու չահագործումը, նոր մեքենաներու և կազմածքներու պատրաստութեան համար:

ԹԷ ԱՑՐԵՐՈՒ, ԹԷ՛ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԹԷ ՅՈՒՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՄԹԵՐԷ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

ՄԱՅՅԷՐԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Ղ. Ա. Լ. Ա. Թ Ի Ա

ԵՒ 24—18

ՊՈՒԼԻՍ

KODAK

FILMS FILMS

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՁԱԿԱՆ

ԳՈՐԾԻՆԵՐ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐ

ԳԱՐԱԳԱՇ ԵՂԲԱՐՔ

ԲՈՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 398 ԵՒ 474

Այդ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ մատաղտաղ և բրդէ կերպասներ, տանդէլաներ, հովանոցներ, ձեռնոցներ, ճերմակեղէններ և զանազան ընտիր ապրանքներ: 13—7

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 8 յուլիս.—Մակրանին մէջ ընդհանուր տրամադրութիւնը լաւ է և գիներն ալ հաստատուն են: Ցիտանական Ռանդը 17 սանդիմ վրայ դրաւ. օտար արժեթղթերը լաւ բռնուած են: Օսմ. արժեթղթերն ալ լաւ վիճակի մէջ են: Օսմ. Մրացեալը՝ 96.67 և Բուսմէլիի երկաթուղին՝ 179: Ռիօ Թինթօ հանդարտ է: Պալիս Դարասյոն բռնուած է՝ յատուկ չիկային բաժնեթղթեր չրջաբերութեան հանուելուն առթիւ. փակուեցաւ 452: Լոնտոն ի Մակրանին մէջ «տուպիդռատի» արժեթղթերու գիները հանդարտ են: Ամերիկեան արժեթղթերը նոքէն բարձրացան, մէկ քանի «բուան» չահելով: Հարաւային Ամերիկէի հանքային բաժնեթղթերու մասին գործ չկայ: Լոնտոնի անհատական պանքներուն դրամի տակն է հարիւրին 1.25:

ԹՈՒԼՈՆ.— Իւլմս, որ զինուորական գաղտնիքներ օտար տէրութեան մը վաճառելուն համար դատապարտուած և զինուորական տաճիճաններէն զրկուած է, Ռէ կղզին փոխադրուեցաւ, ուրկէ Մալիւ կղզին պիտի զրկուի:

ՊԵԼԿՐԱԴ.— Պ. Վէլիմիրովիչ, երիտասարդ տրամատականներու հետ իր բռնակցութեանց մէջ յաջողած չըլլալով, եւս կեցաւ նոր նախարարութեան կազմութենէն: Նախարարական տաքնպին լուծումը մեծ դժուարութեանց հանդիպելու երեւոյթը ունի:

ՊԵՐԼԻՆ.— Գրազիլիոյ պատերազմական նախարարը ներկայ պիտի գտնուի գերման ռազմափորձերուն Ալզասի մէջ:

ՀԱՌԱՍ.— Պ. ու Ռուանին հոգեվարքը է:

ՎԻԵՆՆԱ.— Ռիօ-ալ-Նանէյրոյէն կը հեռագրեն թէ Բարանալի (Պրազիլիա) ոսկիկանութիւնը ձերբակալեր է ուսարիացի Վենաիլ իշխանը, անցագիր չունենալուն համար:

ՍԱՆ-ՖՐԱՆՃԻՍԿՈ.— Ամերիկեան նաւատորմը համբայ ելեր է դէպի Մանիլա:

ԿԱՆ.— Այս տեղի կայարանին մօտ կոտորածում մը ճամբէն ելլելով, երկու հոգի մեռան և տասերկու հոգի վիրաւորուեցան:

ՎԻԵՆՆԱ.— Բեդերպուրկէն կը ծանուցուի թէ տրաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի տեղատեմբերին Բարլուտա պիտի երթայ, ուր քաղաքական տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Աւստրոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալի հետ:

ՆԻՒ-ՅՈՐՔ.—Հոս տարապայման տաք կ'ընէ. երէկ քանըվեց հոգի մեռան արեւազարկէ:

ՊԱՐԻԶ.— Ռումանիոյ թագաւորը կարոլ Ա. պատանեանի մեծ ժառանգը տեսաւ Ֆրանսայի նախագահ Պ. Ֆալիէրէ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Լոգիրները կ'ըսեն թէ անհամաձայնութիւն կը տիրէ Լորտ Զարլս Պերէսֆորտ ծովակալին և Անգլիոյ ծովային նախարարութեան միջև, որուն հետեւանքով ծովակալը պաշտօնէն կը հեռանայ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Լոգիրները կ'ըսեն թէ անհամաձայնութիւն կը տիրէ Լորտ Զարլս Պերէսֆորտ ծովակալին և Անգլիոյ ծովային նախարարութեան միջև, որուն հետեւանքով ծովակալը պաշտօնէն կը հեռանայ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՆԱՈՒՄ Ցուլիս 25.8 Ցուլիս

Օսմ. Գանս. Մէյսալ 4 %	Ֆ. Կ. Օ. Ռ.	105 08	
Ամէնէն բարձր գին	»	— —	
Ամէնէն վար գին	»	— —	
Բուսմէլի երկաթուղի գոց	Ֆր.	178 ⁵/₈	
Ամէնէն բարձր գին	»	— —	
Ամէնէն վար գին	»	— —	

ԲԱՑՈՒՄ Ցուլիս 26.9 Ցուլիս

Օսմ. Գանս. Մէյսալ 4 %	Ֆ. Կ. Օ. Ռ.	105 08
» » » ժամ 5ին	Ֆ. Կ. »	105 08
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	178 ³/₄
» » ժամ 5ին	»	178 ³/₄
Գրաֆ Կ. Գոլոց	»	434 ¹/₁₂
Անատ. երկաթ. Գարաթ. Ա.սերի Ֆ. Կ.	»	522 —
» » » Բ.սերի Ֆ. Կ.	»	520 —
» » բժիշկի Ֆ. Կ. Ա. Ռ.	»	15 52½
Շերեթի Խարիսխ	»	38 —
Շերեթի Խարիսխի Համիտիէ	»	3 50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 20
Օսմ. Ծխախտ	Ֆ. Կ.	19 30
Թրամուէյ բաժնեթղթի	Ֆ. Կ.	7 25
» ժուլոնս		3 10
» պարտքագրի	Ֆ. Կ.	473 —
Թրանվալ	Ֆր.	50 —
Տէրգոսի Լուլի ընկ.	Ֆ. Կ.	301 —
Պալիս Գարա Այսլի	Ֆ. Ֆ.	— —
Մէյսիլի պանկա	Օ. Ռ.	5 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 8 Ցուլիս

Մէյսալ Օսմ. պրոպ.	բաց. Ռ. Ռ.	96 57
	գոց. Ֆ. Կ. »	96 67
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	179 —
Թրանվալ	»	49 75
Օսմ. Կայս. Գանս	»	702 —
Ռեմէլի բաժնեթղթի	Ֆ. Կ.	454 —
Պալիս Գարա Այսլի	Ֆ. Կ.	452 —
Օսմ. մաքսատուն	»	502 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ֆ. Կ.	95 57
Գրէտիտ Լիոնէ	»	1173 —
Ռուսական 5 %	Ֆ. Կ.	» 98 40
Իտալական Ռանթ	Ֆ. Կ.	» 103 15
Սպանական տրաքին	Ֆ. Կ.	» 96 42
Զէջ Լոնտոնի վրայ		» 25 12
Դրամագլուխ Ֆրանս. Պանքայի		» 2 75

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԼԻՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Ազդ.—Տասը հազար քանթար երկայն յարդի (օսբ տաման) և տասը հազար քանթար մեքենայով կարուած յարդի նուազագուրդը պիտի կատարուի 1908 յուլիս 10/23ին, կէս օրէն ետքը ժամ 2ին (6½ին, Ը. Թ.), Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Վայվոտա փողոց: Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ այս նուազուրդին, կրնան պայմաններուն տեղեկանալ, դիմելով Ընկերութեան կեդրոնական վաճառատունը: Բան օսմ. ոսկիի գումար մը պէտք է ուանդ ձգել Ընկերութեան Մնաւուքը, նուազուրդին մասնակցելու համար: Ընդհ. Տնտեսութիւն

Կ. Գալաթա, 8 յուլիս 1908 10—1

"ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱ„

Ի ԲՐԻՆՔԻԲՕ

Այս հանրածանօթ պանդոկը, որ մեծ կղզիի բարձունքին վրայ իր գեղատեսիլ դիրքովը կը հրապուրէ բոլոր այցելուները և ամէն ատեն գոհ կը թողու իր բազմաթիւ լանջասրդները, գարնան մասնաւորութեան առթիւ վերաբացուած է արդէն: Թէ՛ իր սպասարկութեան կանոնաւորութեամբ, թէ իր ճաշակաւոր ու մաքուր կահաւորումով, և թէ մանաւանդ իր ճաշերուն պէսպիսութեամբ ու ընտիր հանգամանքովը՝ ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱՆ առաջին տեղը կը գրաւէ Բրինքիբօյի օթէլներուն շարքին մէջ:

Այս պանդոկին Տնօրէնը, Վարդան էֆ. Վարդանեան ինք անձամբ կը հոգէ իր լանջասրդներուն հանգստութեանը, կենցաղագիտական փոփոխութեամբ, և երբեմն տեսի բոլոր այցելուները մեծապէս գոհ կը թողու: Այն ընտանիքները որոնք կը փափաքին գարնան ու ամրան եղանակին վայելել գարնան ու ամրան եղանակ կը Մեծ-Կղզիի լուսաւոր օթէլներէն մէկուն մէջ անցուցնել, կամ առժամապէս բնակիլ հոն, պիտի գտնեն՝ ամէն գոհացուցիչ պայմաններու հետ նաեւ գիներու չափաւորութիւնը: 10—7

Ս Ա Ղ Ո Ի Վ Ա Ր

ԶԱՆԱԶԱՆ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Թիւ 194, Կալաթա Սէրայի Կայս. Լիսէի դիմացը

ԿԱՐԾԵՒՈՐ ԱՆՁՆ.

Ցաւնիս 9/24 երկուշաբթի օրէն սկսեալ միայն մէկ ամսուան համար, վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքները չափազանց ժան գիներով սկսած ենք ծախել՝ դրամական հեռաւոր ցանկին համեմատ.—

Օսմանեան ոսկին	120	ղրուշի հաշուով
Անգլիական »	132	» »
Ֆրանսական »	105	» »
Մէնիտի	22	» »

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ մատաղտաղ և բրդէ կերպասներ, տանդէլաներ, հովանոցներ, ձեռնոցներ, ճերմակեղէններ և զանազան ընտիր ապրանքներ: 13—7

ԱԼՈՒՔԷՆ ՕՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ
Նէօշատէլի Դիտարանին. 1903

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀՌՉԱԿ ՎԱՅԵԼՈՂ

միակ ժամացոյցը իր Նրբախնամ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր ամրութեան և իր բարձր ճշգրտութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արուեստահանդէսներու մէջ իրապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միայն զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իրրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական հարատարուհատին արդի կոլուածին մէջ, ԶԵՆԻԹ լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։

ԶԵՆԻԹ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900

ԱՄԷՆ ՄԵԾԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՓ եւ ԸՆԿ.
Մեծ Վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու եւ զոհարեղէնների
ԹԻՒ 16 — ՊԱՇՃԷ ԳԱԲՈՒ — ԹԻՒ 16
Օսմանիա-Պամ հասցէաւորեան դիմացը
Կ. ՊՈԼԻՍ

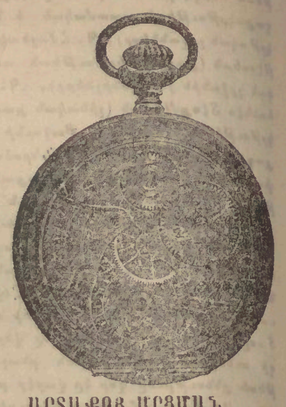

ԱՐՏԱՔՈՅՑ ՄՐՑՄԱՆ
Անդամ Ժիւրիի, Միլան. 1906

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն դրականապէս ապացուցանելու համար մեր ԶԵՆԻԹ ժամացոյցին ուրիշ ամէն ժամացոյցներէ ունեցած բացառիկ առաւելութիւնները, վերոյիշեալ երեք յատկութիւններէն, այսինքն նրբախնամ յօրինուածք, ճոխունութիւն եւ բարձր ճշգրտութիւն (haute précision), միոյն մէջ իսկ թերացող ԶԵՆԻԹ ժամացոյց մը եթէ գնորդներու կողմէ մեզ վերադարձուի, պատրաստ ենք վճարելու փոխարժէքը, առանց ո եւ է առարկութեան։ 50—3

ՄՕՐԼԵԱՆԻ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մանօթ երգչան և ջութակահար Ա. Մորլեան Լիֆ.ի Նաբոլիի Դեղաբուհատարան ցուցահանդէսէն Ա. մրցանակի և ոսկի մեդալի արժանացած հեղինակութիւնները, որոնց հանրութիւնը ա՛յնքան անձկանօք կը սպասէր, հրապարակ ելած են.

Marche Polonaise Դաշնակի համար դին 5 դրշ.

Album Musical (1. Berceuse) (2. Cavatine ((3. Rêverie) դին 10 դրշ.

Ջութակի համար, դաշնակի ընկերակցութեամբ. ձօնուած է Ս. Պարիսաք Հօրս։

Կը վաճառուին ան տեղ (en dépôt) Ա. Գամանթինկերի քով Ռեբա, Շիտակ Ճամբայ. Լմիրդլի քով Գասպրիւղ, Մօտա փողոց։

Իսկ միակ կեդրոնատեղին և գործակալն են՝

Կ. Պողոսեան Եղբարք
Կ.Պոլիս, Պահչէ-Գարու թիւ 12, Պօղոսեանի կից

ուր կը գտնուին նաև դաշնակի, ջութակի, մանտոլինի և ամէն տեսակ նուագներու եղանակներ, մէքոռներ, եֆիւներ եւն. եւն., կը ստանձնեն նաև երաժշտական ամէն տեսակ հրատարակչական գործեր։

Դուսաներէն եղած յանձնարարութիւնները՝ փոխարժէքը կանխիկ, պէտք է ուղղուին միմիայն կեդրոնատեղիին՝

Կ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Պահչէ-Գարու, թիւ 12, Կ. Պոլիս

ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Որոնք Զաքմաքճըլարի զարիթափին ընտանի տեսարար կը կողմեն, Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԴՐԱՎԱՇԱՌԱՆՈՅԸ

ՄԻԱԿՆ Է

Թէ՛ ճոխութեան, թէ՛ ճշդապատուութեան և թէ մանաւանդ ուղղամտութեան կողմէ։ Ամբոր համբաւի մը կոթնած, այս վաղեմի Դրատունը միշտ ջանադիր է նոր-նոր հրատարակութիւններով ճոխացնելու իր ոլորան գրացանկը և այսօր հաճոյքով է որ կը ծանուցանենք իր նոր հրատարակութեանց շարքին առջեւն քանի մը հատորները.—

Ա. Տեր եւ Տիկին Հ. Ասատուրի Աչխարհարար Բերականութեան ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ.

Բ. Ֆրանսերենը ԻՆՔՆ ԻՐՄՈՎ սովորելու նորագոյն եւ դիւրագոյն շարքի մը Ա. հատորը (Le Français, cours complet pour l'enseignement direct de la langue française. 1re année, պատկերազարդ).

Գ. Տ. Եղիշէ Եպս. Դուրեանի ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ (գրաբարի լաւագոյն քերականութիւնը).

Դ. Բ. ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ (Թրքախօս վայրերու համար).

Ե. ԻՐ ԸՆԴԱՐԶԱԿ ԳՐԱՑՈՒՑԱԿԸ, որուն այնչափ անհամբերութեամբ կը սպասուէր։

Անոնք որ սպառած կը կարծեն Իզմիրի ՏէՀէան ապարանին հանրածանօթ հրատարակութիւնները.—Վիքտոր Հիւկոյի, Լամարթինի, Մոլիէրի, Աղեքսանդր Տիւմայի, Ուսլուզը Սքոտի եւն. գործերը—ապահովաբար ճշմարիտ գոհունակութեամբ պիտի իմանան թէ Գ. ՊԱԼԵՆՑ ԴՐԱՏՈՒՆԸ միակ կեդրոնատեղին է այդ հազուագիւտ գրքերուն։ Նոյն իսկ օտար գրքերու հայթայթման համար, թուրքերէն, ֆրանսերէն, անգլերէն, գերմաներէն—լաւագոյն բան մը բրած կ'ըլլան ամէնէն առաջ Զաքմաքճըլարի թիւ 20 գրավաճառանոցը դիմելով։ 20—20

ԲՆԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ

ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱ

Մանօթ լուծողականներուն մէջ ամէնէն ազդուն է։ Դաճանամ չէ, առանց խիթ պատճառելու իր ներգործութիւնը կ'ընէ՝ ԵՒՍ փոքր ճաւալի մը տակ։

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՀԱԲ՝ մէկ գաւաթ (կամարուկին կնոր)
ԹՈՒԼԱՑՈՒՑԻՉ ՀԱԲ՝ մէկ գաւաթ

Կը բաւէ ամէն առաւօտ քունէն ետքեր մը խմել այս լուծողականէն, սնդուլեան առաջքը առնելու համար։

Ամէն դեղավաճառի եւ դեղագործի քով կը գտնուի այս դեղը։

ՍՐՈՒԱԿԱՆ ՀԱԲԸ

50-35

ԲԼԱՔՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ ԺՈՒԿԱՅԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒԷ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Սմիւռնայի

Նուագ	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիրս	4811	Հիմալիա	1581	Մարգելլա	3709
Ալէքթ	3607	Տամիրա	938	Հինուսա	3720	Մրգաստա	3557
Անհէլլ	1541	Տուրբ	2368	Հարթիա	1600	Միլ	1057
Ամիրաքա	2277	Տրաքա	1713	Հանանիզ	595	Մանդելլա	
Գասանս	1822	Տիմամ	504	Իսկր	2354	Մաւրիլլ	3419
Գարամիս	1264	Էլգա	3464	Իսանա	5540	Նէրգ	1958
Գէգիքալ	4481	Էլտարաստ	1520	Ամրա	1080	Օսիս	4100
Գէլլա	1371	Էրտաք	1841	Քլէս	1058	Նիքարիս	4036
Գարլիքաս	1837	Թիրս	954	Քարլինս	2897	Օրլանս	1585
Գարէս	1244	Թիլլանա	1828	Քանիս	1700	Բալէրմս	1637
Գուզ	1094	Թլամինկ	349	Լէս	1053	Բալ	510
Զիքաքս	2729	Թրանսիլվանա	4582	Լէլանիա	2272	Բիրլէս	3329
Մասէթա	1831	Նալիլէս	3060	Լիվարնս	1648	Բինալտա	1553
Գալարտաս	4235	Կիլանս	1143	Լարլինս	3191	Բալլ	1618
Գանկ	2905	Կոզ	1011	Մալտա	734	Բաքէ	1789
Գարս	835	Կրանս	1885	Մարէնկա	1878	Բաղտիր	186

Մարգարիտ | Սարգիս | Տարսոն | Տիրա | Տրիպոլ | Տրապիզոն | Տրանսիլվանիա | Տարանտ | Տիրոլ | Տանուբ | Տանգիր | Տանգրա | Տանգրամ | Տանգրամ | Տանգրամ